

ÅRSREGNSKAB 2019

NUKISSIORFIIT

ÅRSREGNSKAB 2019

Transmissionslinje fra Sisimiut vandkraftværk

FORORD

Et år med medvind og modvind

Vi har høje ambitioner i Nukissiorfiit. Der er meget, vi gerne vil udrette for samfundet og for virksomheden. Det gælder ikke mindst i forhold til at bidrage til den grønne omstilling og til at fastholde et lavt prisniveau for el, vand og varme. Vi arbejder for miljømæssig og økonomisk bæredygtighed – i Nukissiorfiit og i samfundet.

I 2019 har vi kunnet glæde os over, at vi har nået en række af de mål, vi har sat os. Vi har dog også mødt udfordringer, som har betydet, at vi har været nødt til at tilrettelægge en del af vores arbejde anderledes, end vi forventede ved årets start.

Vi er stolte over, at vi er nået langt med planlægningen af, hvordan vi kan bruge vedvarende energi over hele landet i stedet for olie. Vi er også stolte over, at vores indsats for høj vandkvalitet i bygderne har betydet, at de sidste kogeanbefalinger blev ophævet i 2019. Samtidig har vi med stolthed kunnet konstatere igen i 2019, at Nukissiorfiit er en arbejdsplads med høj trivsel.

Årets største udfordring opstod i september. Mange i vores organisation måtte smide det, de havde i hænderne, da der viste sig at være

problemer med vandforsyningen i Uummannaq. Der var behov for en ekstraordinær indsats for at sikre rent drikkevand til Uummannaq og genetablere den normale vandforsyning.

Regnskabet for 2019 viser, at Nukissiorfiits økonomi er lettere udfordret. Vi havde samlet set et mindre underskud på 5 mio. kr., som dog kunne have været meget værre. Vi formåede imidlertid at fastholde et lavt prisniveau på el, vand og varme på trods af et stigende pres på økonomien fra flere sider.

I 2019 sagde vi farvel til Nukissiorfiits mangeårige energidirektør, Michael Pedersen. Indtil der udpeges en ny energidirektør, bestrides stillingen af Nukissiorfiits økonomidirektør, Claus Andersen-Aagaard.

Nukissiorfiits medarbejdere fortjener en stor tak for deres indsats. Det gælder både i forhold til at sørge for den almindelige drift, deres store loyalitet samt deres engagement med at udvikle Nukissiorfiit som forretning. En særlig tak går til alle de medarbejdere, der i 2019 har måttet springe til, når der er sket noget uforudset. Den fælles indsats fortsætter i 2020.

Claus Andersen-Aagaard
Konstitueret energidirektør

NUKISSIORFIIT
ISSORTARFIMMUT 3
POSTBOKS 1080
3900 NUUK
GRÖNLAND

TLF.: +299 34 95 00
FAX: +299 34 96 00

NUKISSIORFIIT@NUKISSIORFIIT.GL
WWW.NUKISSIORFIIT.GL

ÅRSREGSKAB 2019
FOTOS HELLE NØRREGAARD, NUKISSIORFIIT
LAYOUT NUISI GRAFIK
TRYK DAM GRAFISK

3 8 9 9

LITRE

K44
METER

NOT FOR REUSE - PER USO ESCLUSIVO DEL CLIENTE
NON RIUSARE - DESTINATO SOLO ALL'USO CLIENTE
COMMERCIALE O FISCALE. SAMPAGNOCHE METO K44 K44
CONTO ALLA MANIPOLAZIONE O INTERRUZIONE DELLA VENDITA E
PUBBLICITÀ PER IL VETTALE L'USO DI SAMPAGNOCHE A TORNARE
CIRCOLARE IMMEDIATAMENTE PER IL DA. 05/07/1998

PIUSI
FLUID MEASUREMENT
TECHNOLOGIES

U / 4 U 9 U I TOTAL

MADE IN ITALY

INDHOLD

8 HOVED- OG NØGLETAL	56 BEMÆRKNINGER TIL ÅRSREGNSKABET
10 PÅTEGNINGER	59 ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS
10 Ledelsespåtegning	
11 Den uafhængige revisors påtegning	62 RESULTATOPGØRELSE
14 NUKISSIORFIIT I ÅRET 2019	63 BALANCE
16 LEDELSESBERETNING	63 Aktiver
17 Strategi	64 Passiver
25 Energiforsyning	65 PENGESTRØMSOPGØRELSE
29 Vandforsyning	66 NOTER
32 Distrikterne i året 2019	74 BILAG: FORDELINGSREGNSKAB
37 Samfundsansvar	
46 Forventninger til 2020	
49 Økonomi	
53 Interessenter	
54 Risikostyring	

HOVED- OG NØGLETAL

i mio. kr.

	2019	2018	2017	2016	2015
RESULTAT					
Nettoomsætning	749,4	781,9	836,1	825,4	852,3
Vareforbrug	(178,8)	(196,2)	(204,5)	(203,7)	(223,3)
Driftsudgifter	(371,3)	(368,8)	(309,8)	(302,2)	(308,8)
Afskrivninger	(123,0)	(127,0)	(241,9)	(244,6)	(237,8)
Renter	(81,3)	(85,4)	(92,9)	(100,7)	(109,0)
Årets resultat før driftstilskud	(5,0)	4,6	(12,9)	(23,5)	(23,2)
Driftstilskud	0,0	0,0	13,7	24,0	34,4
Årets resultat efter driftstilskud	(5,0)	4,6	0,8	0,5	11,2
BALANCE					
Immaterielle anlægsaktiver	0,5	1,5	16,0	26,1	22,4
Materielle anlægsaktiver	2.841,4	2.773,3	4.320,5	4.411,1	4.510,9
Omsætningsaktiver	226,5	246,6	266,5	255,7	301,8
Egenkapital	1.371,2	1.376,2	2.996,6	2.995,8	2.993,4
Langfristet gæld	1.527,3	1.480,0	1.466,4	1.466,9	1.596,7
Balancesum	3.068,4	3.021,3	4.603,0	4.692,9	4.835,2
PENGESTRØMME					
Driftsaktiviteter	111,8	165,1	189,6	279,1	227,1
Investeringsaktiviteter	(190,1)	(190,2)	(141,3)	(148,5)	(131,7)
Finansieringsaktiviteter	83,2	18,7	(69,8)	(132,8)	(135,4)
Ændring i likviditet	4,9	(6,5)	(21,6)	(2,2)	(40,0)
NØGLETAL					
EBITDA	199,3	217,0	321,9	319,5	320,9
Resultat før ekstraordinære poster	(5,0)	4,6	(12,9)	(25,8)	(26,7)
Afkastningsgrad før driftstilskud	(0,2 %)	0,3 %	(0,3 %)	(0,5 %)	(0,5 %)
Soliditet	44,7 %	45,5 %	65,1 %	63,8 %	61,9 %
Nukissioffiits netto likviditetspåvirkning i Landskassen	(74,1)	(10,4)	198,0	215,8	185,5
STATISTIK					
Afsætning af el til almindelige forbrugere (GWh)	196	199	193	186	193
Afsætning af el til fiskeindustri (GWh)	39	39	36	39	35
Afsætning af vand til almindelige forbrugere (mio. m ³)	2,5	2,5	2,4	2,5	2,5
Afsætning af vand til fiskeindustri (mio. m ³)	2,4	2,3	2,0	1,9	1,5
Afsætning af el- og fjernvarme (GWh)	315	342	320	310	337
Antal medarbejdere (fuldtidsansatte)	405	395	374	375	372

PÅTEGNINGER

Ledelsespåtegning

Vi har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar 2019 til 31. december 2019 for Nukissiorfiit.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med Selvstyrets bekendtgørelse nr. 24 af 22. december 2017 om regnskabsaflæggelse for Grønlands Selvstyres nettostyrede virksomheder.

Bekendtgørelsen foreskriver, at årsrapporten aflægges i henhold til den til enhver tid gældende anordning om årsregnskabsloven i Grønland med de afvigelser, som følger af, at der er tale om en selvstyre-ejet virksomhed, der drives ud fra samfundsmæssige hensyn, reguleret efter særlig lovgivning.

Vi erklærer hermed:

- At årsrapporten er retvisende, dvs. at årsrapporten ikke indeholder væsentlige udeladelser eller fejlinformationer.
- At de dispositioner, som er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis.
- At der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning af de midler, der er omfattet af årsrapporten.

Årsrapporten indstilles til Inatsisartuts godkendelse.

Nuuk, den 20. april 2020

Departementet for Erhverv, Energi, Forskning og Arbejdsmarked

Jørn Skov Nielsen
Departementschef

Nukissiorfiit

Claus Andersen-Aagaard
Konstitueret energidirektør

Den uafhængige revisors påtegning

TIL INATSISARTUT

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Nukissiorfiit for regnskabsåret 01.01.2019 - 31.12.2019, der omfatter resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes efter Selvstyrets bekendtgørelse nr. 24 af 22. december 2017 om regnskabsaflæggelse for Grønlands Selvstyres nettostyrede virksomheder (herefter bekendtgørelsen). Bekendtgørelsen foreskriver, at årsrapporten aflægges i henhold til den til enhver tid gældende anordning om årsregnskabsloven i Grønland med de afvigelser, som følger af, at der er tale om en selvstyrejet virksomhed, som drives ud fra samfundsmæssige hensyn, reguleret efter særlig lovgivning.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af virksomhedens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31.12.2019 samt af resultatet af virksomhedens aktiviteter for regnskabsåret 01.01.2019 - 31.12.2019 i overensstemmelse med Selvstyrets bekendtgørelse nr. 24 af 22. december 2017 om regnskabsaflæggelse for Grønlands Selvstyres nettostyrede virksomheder.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Grønland, samt standarderne for offentlig revision, idet revisionen udføres i henhold til bekendtgørelsen. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af virksomheden i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Grønland, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med bekendtgørelsen. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere virksomhedens evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere virksomheden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Grønland, samt standarderne for offentlig revision, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Grønland, samt standarderne for offentlig revision, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.

- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at virksomheden ikke længere kan fortsætte driften.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Ledelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ledelsen er også ansvarlig for, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af årsregnskabet. Ledelsen har i den forbindelse ansvar for at etablere systemer og processer, der understøtter sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er vores ansvar at gennemføre juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision af udvalgte emner i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision. I vores juridisk-kritiske revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de undersøgte dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis. I vores forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de områder, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom i denne udtalelse.

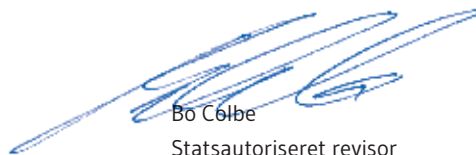
Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

Nuuk, den 20. april 2020

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 96 35 56

Bo Colbe

Statsautoriseret revisor

MNE-nr. 24634

Drikkevandssø i Nuuk

NUKISSIORFIIT I ÅRET 2019

405

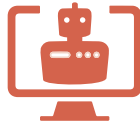
MEDARBEJDERE

7,2 %

UNDER UDDANNELSE

2

SOFTWAREROBOTTER

20.000

KUNDER

5

VANDKRAFTVÆRKER

91,3 MW

6

SOLCELLEANLÆG

139 kW

2

VINDMØLLER

50 kW

◇ Nye/opgraderede anlæg i 2019

17

BYER

52

BYGDER

Fossile
brændsler

Vandkraft

72 %
VEDVARENDE
ENERGI

Affald

91

ELVÆRKER

1 nyt og
3 renoverede i 2019

23

VARMEVÆRKER

69

VANDVÆRKER

6 renoverede i 2019

Salg

235 mio. kWh

4,9 mio. m³

315 mio. kWh

Priser

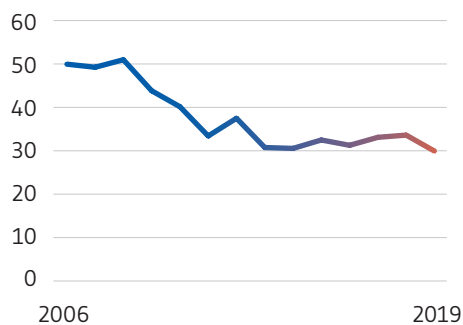
1,65 kr./kWh

20 kr./m³

680-740 kr./MWh

NUKISSIORFIITS FORBRUG AF OLIE

Mio. liter

39 MIO. KR.

lavere betaling igennem fiskeritakst

749,4
MIO. KR.
OMSÆTNING

192,0
MIO. KR.
INVESTERINGER

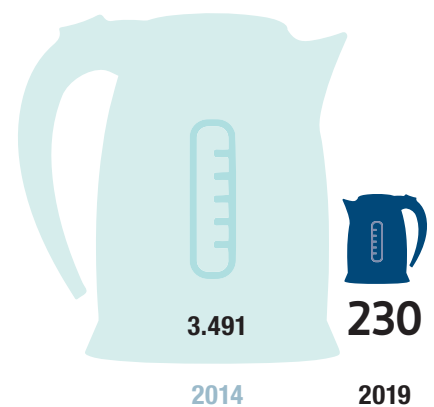
BYGDER

BYER

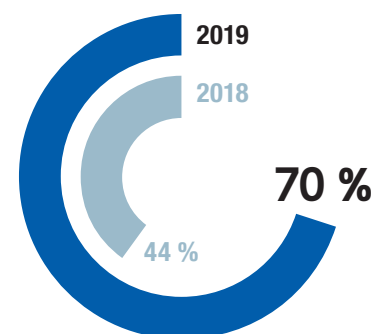
-5,0
MIO. KR.
ÅRSRESULTAT

DAGE MED KOGEANBEFALING

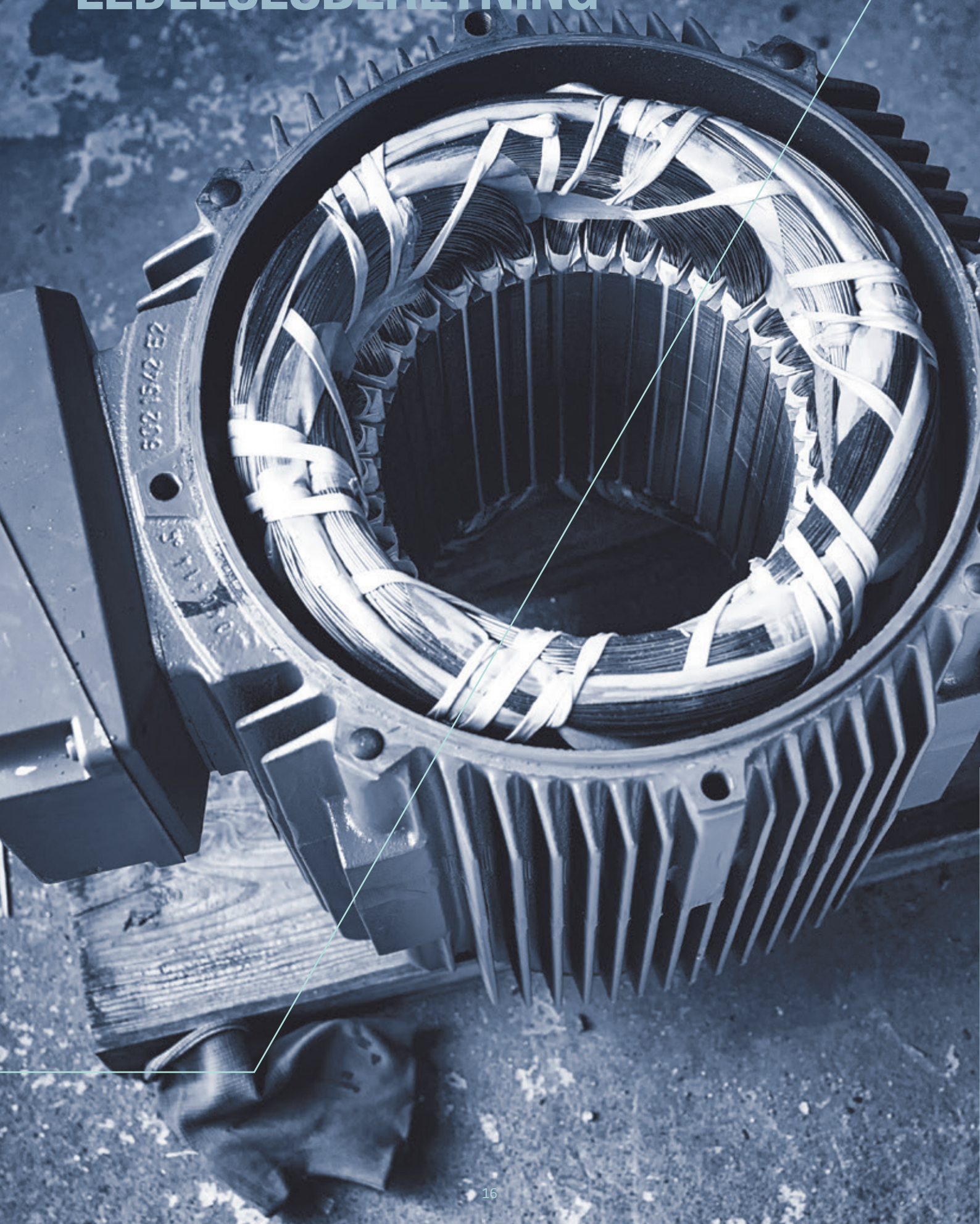
Antal

FÅR VAND FRA VÆRKER MED DOKUMENTERET DRIKKEVANDSSIKKERHED

LEDELSESBERETNING

Strategi

Energi- og vandforsyningen skal moderniseres og fremtidssikres. Det skal ske for at sikre, at der er adgang til energi og vand af høj kvalitet og til overkommelige priser over hele landet. Derfor indeholder Naalakkersuisuts Sektorplan for energi- og vandforsyning fra 2017 ambitiøse mål for udvikling af området. Nukissiorfiits strategiske målsætninger for 2018-2022 tager afsæt i sektorplanen og sætter retningen for Nukissiorfiits arbejde.

En stor del af Nukissiorfiits organisation er involveret i strategiarbejdet og udviklingsprojekter, udover arbejdet med at sikre den bedst mulige daglige drift af forsyningen. Udviklingsprojekterne skal både forbedre forsyningen, fremme en grøn omstilling og styrke Nukissiorfiit som forretning.

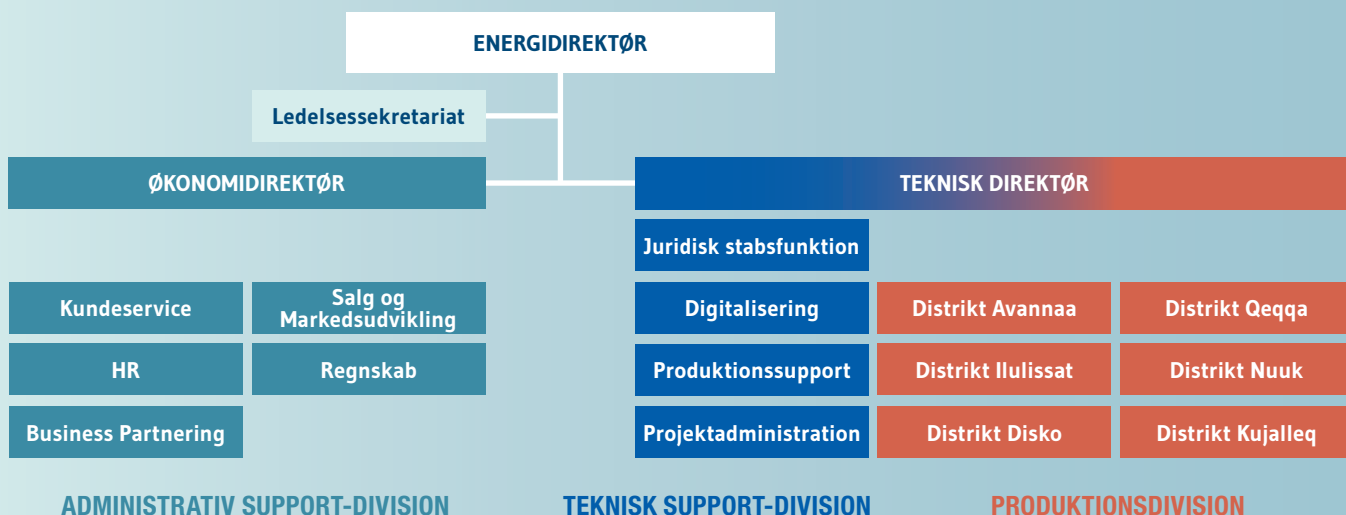
Vi har i 2019 foretaget en midtvejsevaluering af strategiarbejdet. Evalueringen viste, at vi var i mål med en række delmål, samt at der er behov for at justere enkelte øvrige mål og prioriteringer. Derfor har vi besluttet at opdatere Nukissiorfiits strategi, så den indeholder følgende fem fokusområder:

1. Vedvarende energi
2. Forretningsudvikling
3. Digitalisering
4. Vandkvalitet
5. Organisationsudvikling

For at styrke strategiarbejdet har vi foretaget en organisationsændring på Nukissiorfiits hovedkontor med virkning fra 1. januar 2020. Organisationsdiagrammet er vist i Figur 1. Hovedkontoret er blevet samlet i to divisioner. Afdelingerne i *Teknisk support-division* er ansvarlige for at yde teknisk assistance til distrikterne og koordinere projekter på tværs i organisationen. Teknisk support-division består af afdelingerne Produktionssupport, Projektadministration og Digitalisering. I den nye digitaliseringsafdeling samles en række funktioner og enheder, som arbejder med digitalisering, for at styrke Nukissiorfiit på dette område. *Administrativ support-division* omfatter alle virksomhedens administrative afdelinger: Kundeservice, Salg og Markedsudvikling, Human Ressource, Regnskab og Business Partnering. Nukissiorfiits seks distrikter udgør organisationens tredje division og er ikke ændret. Som følge af organisationsændringen reduceres antallet af afdelingschefer, og afdelingerne bliver større, hvilket reducerer afdelingernes skrøbelighed og øger mulighederne for samarbejde og synergieffekter.

I det følgende gives status for fokusområderne, herunder en beskrivelse af strategiens to nye spor: Vandkvalitet og Organisationsudvikling.

Figur 1
Nukissiorfiits organisationsdiagram pr. 1. jan. 2020

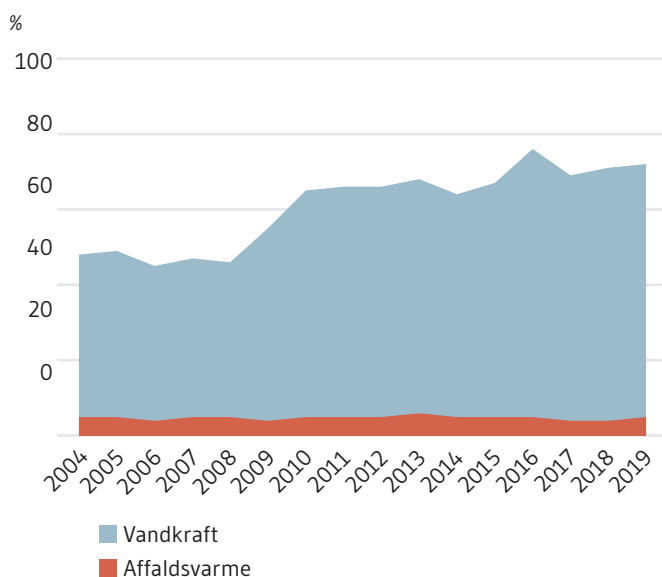

VEDVARENDE ENERGI

I 2030 skal vedvarende energi benyttes overalt, hvor det er muligt. Det er en af de væsentligste målsætninger i Naalakkersuisuts Sektorplan for energi- og vandforsyning. Ifølge Nukissiorfiits strategi skal produktionen fra vedvarende energikilder øges med mindst 2 % pr. år, i gennemsnit over en årrække.

Udviklingen i brugen af vedvarende energi går den rette vej, som det fremgår af Figur 2. I 2019 udgjorde vedvarende energi 71,7 % af Nukissiorfiits endelige energiforbrug. Det er en svag stigning i forhold til i 2018, hvor andelen af vedvarende energi var 70,5 %. Stigningen skyldes især et fald i det samlede energiforbrug fra 2018 til 2019. Vandkraftværkerne har bedre kunnet dække varmebehovet i vandkraftbyerne, hvilket især skyldes, at vinteren generelt har været mildere. I Sisimiut var olieforbruget til fjernvarmeproduktion eksempelvis halveret i 2019 i forhold til i 2018, fordi det ikke så ofte har været nødvendigt at supplere vandkraft med produktion baseret på olie. Der er desuden modtaget 8 % mere varme fra affaldsforbrændingsanlæggene til fjernvarmenettet i 2019 i forhold til i 2018.

Figur 2
Vedvarende energis andel af energiforbruget til el- og varmeproduktion, 2004-2019¹

1 Produktionen fra sol- og vindenergi er ikke inkluderet.

Som grundlag for at øge mængden af vedvarende energi planlægger og prioriterer Nukissiorfiit, hvordan vedvarende energianlæg kan etableres over hele landet. Vi forventer derfor, at der i de kommende år vil ske en stor udvikling i forbruget af vedvarende energi og en tilsvarende reduktion i olieforbruget.

Det er ambitionen, at der skal gennemføres vedvarende energiprojekter af forskellig størrelse parallelt med hinanden og fordelt over alle Nukissiorfiits distrikter. Det er vores mål at igangsætte:

- et stort projekt mindst hvert 3. år, eksempelvis et nyt vandkraftværk
- et mellemstort projekt hvert år, på 25-75 mio. kr.
- et mindre vedvarende energiprojekt i hvert distrikt hvert år

De store og mellemstore projekter kræver typisk politisk beslutningstagen. Til de små projekter reserverer vi en årlig pulje på 10 mio. kr. Det skal sikres, at de mest lønsomme vedvarende energiprojekter gennemføres først, så de kan medvirke til finansieringen af øvrige projekter.

Nukissiorfiit har i 2019 udarbejdet beslutningsoplæg vedrørende etablering af et vandkraftværk til forsyning af Qasigiannuit og Aasiaat, udvidelse af Buksefjorden Vandkraftværk ved Nuuk samt om opførelse af vindmøller til forsyning af Nanortalik. Der er indtil videre truffet beslutning om at gå videre med de to vandkraftprojekter, således at der på efterårssamlingen 2020 tages stilling til de endelige dispositionsforslag samt finansieringsplan for de to værker.

Nukissiorfiit vil i 2020 bruge 10 mio.-puljen på seks solcelleprojekter og muligvis en ekstra vindmølle til testcentret i Sisimiut. Projekterne er beskrevet nærmere i afsnittet *Energiforsyning*.

FORRETNINGSUDVIKLING

Vi vil i Nukissiorfiit øge vores salg og reducere vores omkostninger, så vi kan investere i den grønne omstilling. Derfor indledte vi i 2018 en indsats i forhold til forretningsudvikling. En vigtig nøglesten i indsatsen er den nyoprettede afdeling for salg og markedsudvikling, som også har en betydelig del af ansvaret for udførelsen af initiativer inden for dette strategiske fokusområde.

Kundekontakt og udviklingsprojekter

I 2019 har indsatsen været rettet mod at skabe de strukturer, der kan give Nukissiorfiit en tættere kontakt til de største kunder. Almindelige private kunder serviceres via Nukissiorfiits Call Center og via Nukissiorfiits lokale kontorer. De større kunder har typisk særlige og mangearterede behov, hvilket nødvendiggør større koordinering på

Sisimiut vandkraftværk

tværs i Nukissiorfiit. Derfor er det hensigtsmæssigt med én samlet *key account management*-indgang for dem i Nukissiorfiit. Det gælder fx fiskeindustrien og boligselskaber. Derved udbygger vi vores samarbejde med erhvervs-kunder og øvrige større kunder på en professionel facon.

Den tættere dialog betyder, at vi kommer til at forstå kundernes behov bedre, og sikrer, at der investeres hensigtsmæssigt i forsyningsanlæg, dimensioneret rigtigt, hvorved samfundsinvesteringerne udnyttes bedst muligt. Denne dialog muliggør også yderligere omstilling til vedvarende energi, hvor særligt fiskeindustrien oplever dette som en konkurrenceparameter for deres produkter.

I 2018 og 2019 har der været et særligt fokus på at koble flere kunder i Ilulissat og Nuuk til offentlig varmforsyning. Det sker ved at installere varmeanheder, kaldet elpatroner, hos kunder med oliefy. Det betyder, at vandkraftværkernes potentiale udnyttes bedre, og brugen af fossile brændsler erstattes af vandkraft. Samtidig øger det Nukissiorfiits indtægter fra varmesalg, hvilket giver mulighed for flere investeringer i modernisering af forsyningen. For at fremme udviklingen betaler Nukissiorfiit for installationen af elpatroner hos kunder i Ilulissat og Nuuk, der ønsker og har mulighed for at få afbrydelig el-

varme. Ved udgangen af 2019 var Nukissiorfiit i gang med 81 installationer hos private og 23 større installationer hos boligforeninger og erhvervsdrivende i Ilulissat.

Budgetlægning som rolling forecast

Nukissiorfiit har udviklet en ny form for budgetlægning ved hjælp af kunstig intelligens, *AI rolling forecast*. Med den nye budgetmetode bliver der skabt et computergeneret nyt forecast hver måned for de næste 18 måneder. Førhen blev der udarbejdet et budget én gang om året, hvilket typisk involverede 70 medarbejdere med en høj grad af manuelt input. Budgetlægningen sker nu i høj grad automatisk ved brug af maskingenereret input baseret på kunstig intelligens. Det betyder, at vi løbende har et mere sikkert overblik over økonomien og det forventede årsresultat, og at vi anvender færre ressourcer på budgetlægning.

Optimering af indtægtsgrundlag

Vi har i 2019 indledt projektet *revenue leak*. Det handler om at identificere områder, hvor vores fejl giver anledning til, at vi ikke får indkrævet den indtægt, som vores salg berettiger. Det kan eksempelvis være elmålere, der ikke er registreret korrekt, fejl ved fakturering, byggemålere, der ikke er returneret til os, eller strøm og vand, som

Besøg af studerende på hovedkontoret i Nuuk

leveres uden om vores målere. Et vigtigt element i projektet er at benytte vores data mere effektivt og derved undgå en stor grad af manuel gennemgang af alt vores udstyr i marken. Projektet fortsætter i 2020.

Indkøb og lager

Nukissiorfiit har siden 2013 arbejdet med at forenkle og effektivisere indkøbsprocedurerne i virksomheden. I 2019 har der været fokus på at uddanne medarbejderne i de nye indkøbsprocedurer og -systemer. Midtvejsevalueringen af Nukissiorfiits strategi viste, at mange af målene om forbedring af indkøbsprocedurerne er opnået, og særligt er det systemisk blevet hurtigere og lettere at foretage et indkøb, uden der er slækket på kontrollen. Derfor er det valgt at lade den resterende optimering af indkøbsområdet indgå som en del af fokusområdet Forretningsudvikling i stedet for at være et overordnet fokusområde i strategien.

Nukissiorfiit har i 2019 besluttet at ændre de strategiske målsætninger vedrørende optimeret brug og styring af lagre. Der iværksættes i en periode ikke nye initiativer på området. Det sker for at prioritere de øvrige strategiske områder højere.

DIGITALISERING

Nukissiorfiit vil være en foregangsvirksomhed inden for brugen af digitale løsninger i Grønland. Derfor arbejder vi med softwareroboter, intelligent brug af data, kunstig intelligens, E-learning, høj IT-sikkerhed mv. Det gør vi, fordi vi tror på, at det giver mere effektive arbejds-gange og højere kvalitet af vores produkter til kunderne. Digitalisering har enorme potentialer, og vi kan se endnu flere muligheder end de allerede realiserede. Derfor har vi ændret vores organisering og samlet en række afdelinger og medarbejdere, som på tværs af orga-

nisationen arbejder med digitalisering. Ved at samle kompetencerne og ressourcerne forventer vi at kunne gennemføre flere gavnlige initiativer end de projekter, som allerede er i gang eller realiseret.

Brug af forretningsdata

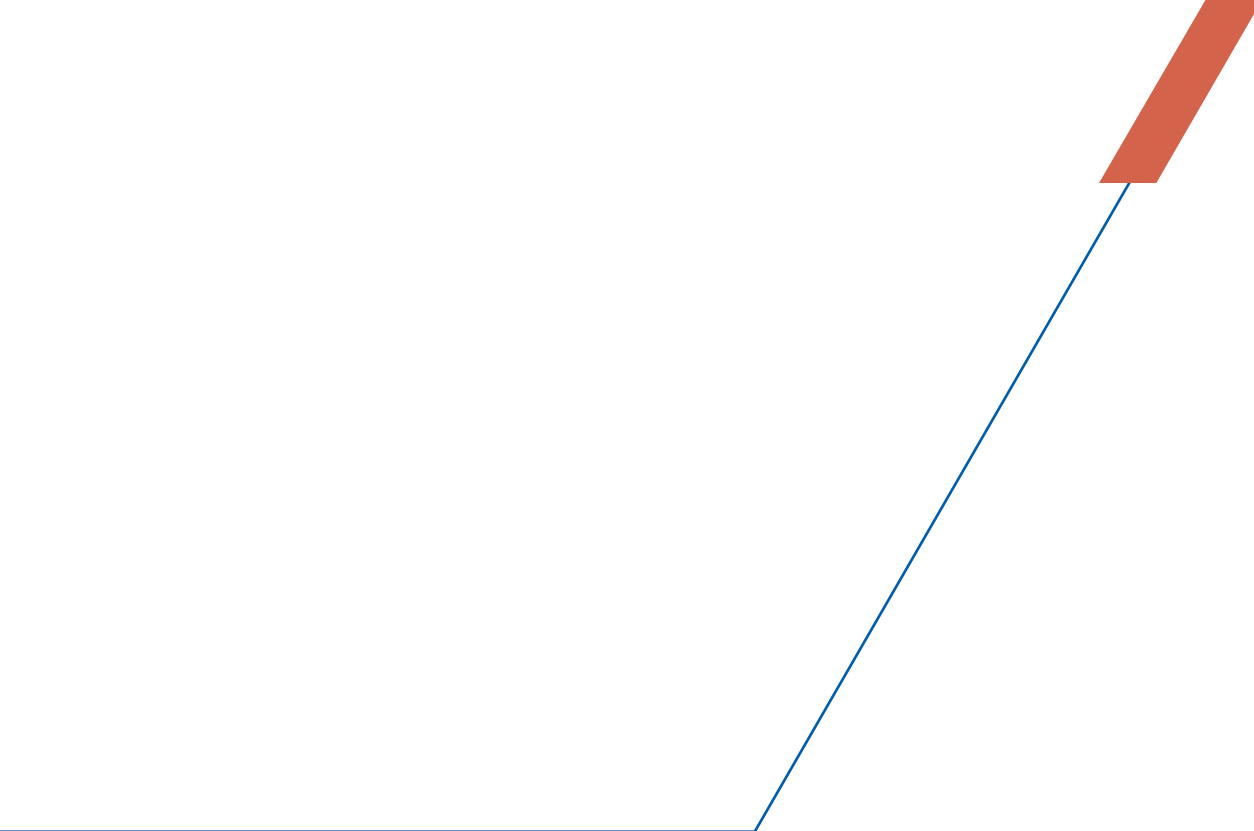
Et initiativ i forhold til digitalisering er vores forretningsdata. Det er vores ambition at forbedre brugen af digitale værktøjer og *Business Intelligence* til driftsoptimeringer og analyser i forbindelse med nye projekter. Alle kunder har digitale, fjernaflæste målere, der indsender oplysninger om energi- og vandforbrug, og Nukissiorfiits produktionsanlæg og medarbejdere registrerer detaljerede data om produktionen. Vi arbejder på at digitalisere alle medarbejdernes registreringer og på at digitalisere flere oplysninger om drift og vedligehold. Det skal ske gennem de eksisterende systemer og et nyt drift- og vedligeholdelsessystem.

Data på kort

Det er fortsat en prioritet for Nukissiorfiit at gøre data tilgængelig på kort. Det gør det enkelt for både kunder, samarbejdspartnere og medarbejdere at finde og benytte relevant geodata for et givent område. Nukissiorfiit blev i 2019 anerkendt med prisen "Special Achievement i GIS" fra Esri, der leverer GIS-software over hele verden. Nukissiorfiit har vundet prisen foran 100.000 virksomheder, som arbejder med GIS, og det vækker naturligvis stolthed at kunne sætte Grønland på verdenskortet i den sammenhæng.

Mere arbejde til softwarerobot

Vi arbejder på at få flere softwareroboter i arbejdstøjet. Vi har nu automatiseret 6 manuelle processer, således disse udføres af softwarerobotten. Det er eksempelvis afsendelse af debitorrykkere og af anmodninger om kontoudtog fra kreditorerne samt dannelse og af-

sendelse af målerlister til brug for kontroloptælling af målerlagrene. Det er tidskrævende, ensformige opgaver, som medarbejderne nu spares for, så de kan bruge tiden på andre opgaver. Det er estimeret, at robotten har sparet 1600 arbejdstimer om året i de processer, der er lavet indtil videre.

I 2019 har vi også fået en slags digital teamleder for softwarerobotterne. Det er et program, der styrer softwarerobotternes arbejde, logger hændelser og sætter processerne i gang automatisk. Denne opgradering er næste skridt for Nukissiorfiit i arbejdet med softwarerobotter, og den baner vejen for, at mere end én softwarerobot kan arbejde med virksomhedens opgaver.

Nyt HR-program

Digitalisering handler også om forbedret brug af den software, der bruges internt i organisationen. I 2019 har Nukissiorfiit taget et nyt HR-program i brug, Mindkey. Programmet skal i første omgang forbedre datahåndtering, sagsbehandling og overblik i forhold til personaleadministration, rekrutteringer og kursusadministration. Ligeledes er programmet sikret til at arbejde med følsomme persondata og håndterer disse data ud fra reglerne for GDPR. Der er allerede positive erfaringer med systemet, der letter arbejdsgange og skaber sammenhænge mellem systemer på tværs i organisationen. Videreudviklingen af programmet fortsættes i 2020, hvor det forventes, at der tages hul på digital kompetencestyring.

Den digitale kundeoplevelse

Vi har netop indledt et projekt om den digitale kundeoplevelse. Det handler om at etablere en kundeportal, som kunderne enkelt kan tilgå via mobil enhed eller PC. Kunderne skal kunne bruge portalen til at finde informationer om forbrugsmønster, fakturering og service-meddelelser, ligesom de skal kunne foretage til- og afmelding via portalen.

Høj IT-sikkerhed

Nukissiorfiit må som en vigtig del af landets infrastruktur ikke være sårbar over for hacking og lignende trusler udefra. Derfor arbejdes der fortsat på at udmønte de forslag til initiativer til forbedring af IT-sikkerheden, der blev beskrevet i den sikkerheds- og sårbarhedsanalyse, som Nukissiorfiit fik foretaget i 2018. Det betyder vigtigst af alt, at Nukissiorfiits kraftværker, vandværker og øvrig forsyningsinfrastruktur skal køre på separat net, og der indføres to-faktorgodkendelse, hvilket øger sikkerheden i forhold til angreb udefra. Parallelt har Nukissiorfiit et administrativt net, hvor der ligeledes er to-faktorgodkendelse, så man kan opnå fjernadgang.

VANDKVALITET

Nukissiorfiit har besluttet at iværksætte en ekstraordinær indsats i 2020 for at højne vandkvaliteten. Det sker blandt andet som opfølgning på sagen om olieforurening af drikkevandet i Uummannaq, som beskrevet på side 29. Der er sat nye initiativer i gang, ligesom allerede igangværende indsatser intensiveres. Initiativerne omfatter beredskab, forebyggelse, vedligehold og uddannelse af medarbejdere.

Kriseberedskabet på vandområdet udbygges med erfaringerne fra Uummannaq in mente. Nukissiorfiit vil arbejde for at have flere mobile enheder klar til brug i krisesituationer, herunder afsaltningsanlæg (RO) som containervandværker, og adgang til et mobilt laboratorium. Derudover opdateres beredskabsplaner.

Vi har besluttet at fremrykke implementeringen af Dokumenteret Drikkevandssikkerhed (DDS) på alle byvandværker, da DDS netop handler om at forebygge forurening af drikkevandet. DDS vil være implementeret i alle byer i 2020, og derefter vil arbejdet blive påbegyndt med at implementere DDS i alle bygder. DDS er et kvalitetssikringssystem, der indfører en række styringsprincipper for hele pro-

cessen for vandproduktion på det enkelte sted. DDS implementerer blandt andet en risikovurdering med en efterfølgende handlingsplan, som har til formål at belyse risici i forsyningen og afhjælpe disse.

I 2020 vil vandbehandlingen på alle vandværker blive gennemgået. Det sker for at sikre, at filtre, UV-anlæg mv. er vedligeholdt og virker effektivt. Alle medarbejdere, der arbejder med vandforsyning, vil i 2020 gennemgå uddannelse. Dermed kan vi sikre, at alle er opdateret på arbejdsgange, kemikaliehåndtering, beredskab mv.

Herudover vil Nukissiorfiit skærpe dialogen med forskellige interessenter om håndhævelse af vandspærrezoneerne for at mindske den ydre forureningsrisiko.

ORGANISATIONSUDVIKLING

For at styrke og udvikle Nukissiorfiit som organisation er der brug for at prioritere initiativer vedrørende kommunikation og kompetenceudvikling. Derfor har vi valgt at samle en række initiativer, som pågår i organisationen, under titlen "organisationsudvikling" og gøre dette til et nyt strategisk fokusområde.

Nukissiorfiits værdigrundlag – sikkerhed, samarbejde, proaktiv og professionalisme – skal være et naturligt grundlag for vores arbejde og udvikling af organisationen. Der er brug for en øget indsats for at forankre værdierne i organisationen, så de bliver en naturlig del af opgaveløsningen og positivt påvirker Nukissiorfiits kultur.

Nukissiorfiit er en stor organisation, der er spredt over hele landet. Værdierne er en god rettesnor, når der er fysisk langt imellem folk. Samtidig er det centralt, at organisationen rummer de rette kompetencer, og at vi kan tiltrække arbejdskraft med et højt fagligt niveau. Rekruttering kan være en udfordring – ikke mindst når det gælder elektrikere, maskinmestre, økonomer og andre fagfolk, hvor vi er i konkurrence med andre virksomheder.

Som et vigtigt element i udviklingen af organisationen vil det blive prioriteret at kortlægge medarbejdernes kompetencer og beskrive det fremtidige kompetencebehov. Det skal danne grundlag for skarpere strategisk kompetenceudvikling og mere præcis rekruttering af de rette medarbejdere.

Lederudvikling har været og vil fortsat være et prioriteret område. Det udspringer direkte af vores arbejde med medarbejdertilfredshed. Vi skal styrke vores lederes kompetencer. Det, tror vi på, skaber en organisation med høj tilfredshed og effektivt samarbejde på tværs. Vi øger også vores forventninger til lederne. De forventes at være

proaktive og professionelle i alt deres virke, prioritere både fysisk og psykisk sikkerhed samt danne rammerne for et godt tværgående samarbejde. Med den adfærd styrker vores ledere Nukissiorfiits kultur ud til alle grene af virksomheden ud fra vores værdisæt.

Ekstern kommunikation har stor betydning for vores rekrutteringsmuligheder og for, hvordan Nukissiorfiit opfattes som virksomhed. Derfor arbejder Nukissiorfiit aktivt med at fortælle om Nukissiorfiits mange inspirerende projekter gennem forskellige platforme, så som Facebook, trykte og elektroniske nyhedsmedier, TV og radio samt ved regionale, nationale og internationale begivenheder. Vores deltagelse i Kulturnatten giver os en god lokal platform til at fortælle de besøgende om Nukissiorfiits arbejde og projekter. Vi havde til Kulturnatten i 2019 udviklet en ny ramme for arrangementet, som hele organisationen kunne bruge. Det blev godt modtaget, besøgstallet var højt, og vi har i 2020 brugt samme ramme for arrangementet, med stor succes og mange gæster.

Det er ikke kun udadtil, at kommunikationen skal styrkes. Vi vil også prioritere intern kommunikation, fordi kommunikation på tværs i organisationen skaber relationer og samarbejde. Der vil formentlig blive brug for at afprøve og udvikle nye informationsplatforme i indsatsen for at finde de mest effektive former for intern kommunikation.

INVESTERINGER I 2019

Nukissiorfiit gennemfører hvert år en række anlægsprojekter. De samlede investeringer udgjorde 192 mio. kr. i 2019. Det er et fald på 16 mio. kr. i forhold til 2018. Der er investeret ca. 55 mio. kr. i bygderne, hvilket svarer til 28 %.

Reduktionen i investeringer i 2019 i forhold til 2018 er en bevidst planlægning fra Nukissiorfiits side, da investeringsniveauet i 2018 var planlagt højere end et normalt år. Nukissiorfiit tager i sin planlægning højde for entreprenørmarkedets tilgængelighed og ruster sig til, at lufthavnsbyggerierne i Nuuk og Ilulissat kommer til at lægge beslag på mange af de lokale entreprenører. For 2020 forventes investeringsniveauet at reduceres yderligere, til omkring 160 mio. kr., af samme årsag.

Som vist i Figur 3 er den største del af investeringerne i 2019 brugt til nye anlæg og modernisering. Der er brugt over tre gange så mange midler til forbedring af vandkvaliteten i 2019 som i 2018. Investeringerne i vedvarende energianlæg forventes at stige i de kommende år. Der er eksempelvis øremærket 10 mio. kr. i 2020 til en række mindre vedvarende energiprojekter med fokus på bygder og mindre byer.

De projekter, der er brugt flest midler på i 2019, er:

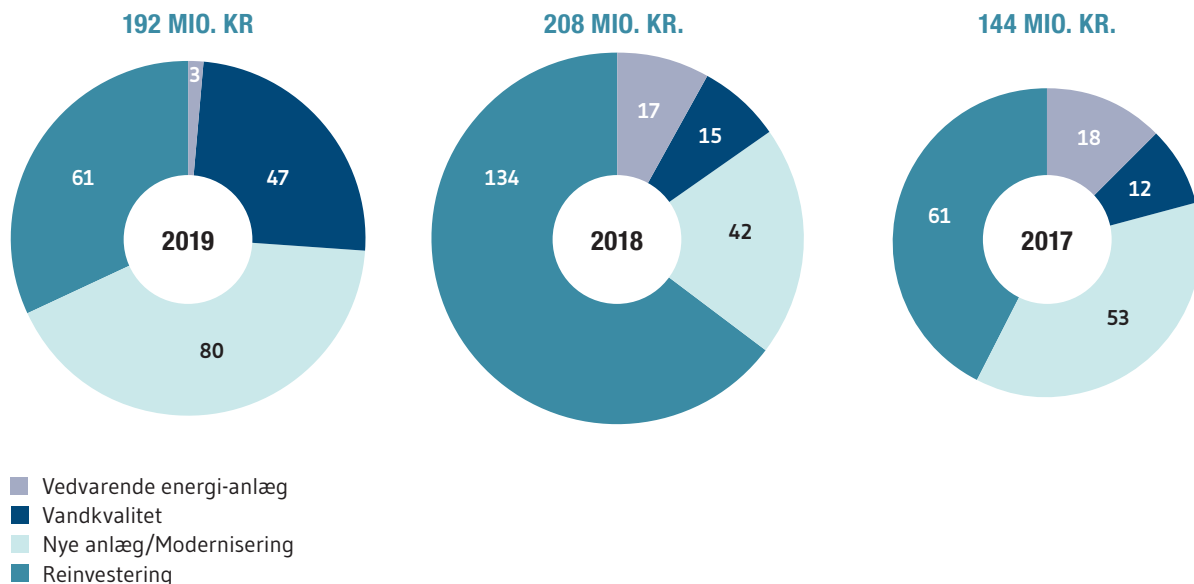
- Ny transformerstation i bydelen Qinngorput i Nuuk (22 mio. kr., Nye anlæg/Modernisering)
- Nyt bygdevandværk i Attu (12 mio. kr., Vandkvalitet)
- Sammenkobling og sammenlægning af el- og fjernvarmenet ved Industrivej i Nuuk (11 mio. kr., Nye anlæg/Modernisering)
- Nyt forsyningssted, Qeqertat ved Qaanaaq (9 mio. kr. i 2019 og 1,3 mio. kr. i 2018, Nye anlæg/Modernisering)
- Opgradering af vandværk i Nanortalik (9 mio. kr., Vandkvalitet)

Nukissiorfiit arbejder efter, at alle planlagte anlægsprojekter gennemføres inden for den på forhånd fastsatte periode. Det kan ikke undgås, at der er anlægsprojekter, der må udskydes. Den situation, som Nukissiorfiit oplever i disse år, er dog ikke helt normal. Der er et særdeles højt aktivitetsniveau hos entreprenørerne i årene 2018-2020, hvilket sandsynligvis vil fortsætte i det kommende år. Det giver ofte betydeligt højere byggepriser end forudset. Det betyder helt konkret, at anlægsprojekter i perioden har været prissat mellem 10-30 % højere end det niveau, der går forud. Dette kan aflæses i disse

års anlægsinvesteringer. Det betyder også, at Nukissiorfiit oplever situationer, hvor udbud må gå om, eller projekter må bremses grundet alt for høje priser. Projekter kan også blive forsinket på grund af manglende faglært arbejdskraft på allerede indgåede kontrakter. Dertil oplever Nukissiorfiit, at faggrupper, som eksempelvis elektrikerne, maskinmestre, VVS'ere med flere, er svære at tiltrække, grundet høje lønniveauer i den private sektor i forhold til overenskomst-baserede lønninger, som Nukissiorfiit tilbyder. Dette kan have den virkning, at opgaver, som ellers normalt løses internt, bliver udbudt til eksterne i mangel på interne ressourcer.

En af de muligheder, Nukissiorfiit kan benytte, er at fokusere sine aktiviteter væk fra de byer, hvor aktiviteten er størst. Grundet sin størrelse kan Nukissiorfiit på den måde hjælpe til med at være konjunkturregulerende. Dog er der ikke fuld fleksibilitet, hvad dette angår, da en række reinvesteringer og nyinvesteringer er tidssensitive og derfor ikke kan udskydes i mange år. Særligt ambitioner i Naalakkersu-isuts Sektorplan for energi- og vandforsyning vil dog have en karakter, hvor disse er enklere at skyde til år med lavkonjunktur. Nukissiorfiit vil i de kommende år tilstræbe at flytte sine anlægsinvesteringer væk fra zoner med ophedet aktivitet.

Figur 3
Nukissiorfiits investeringer i mio. kr.

Qaanaaq

Figur 4
Vedvarende energiløsninger til forsyning af Grønlands byer

Upernavik

Uummannaq

  Ittoqqortoormiit

   Qeqertarsuaq

Ilulissat

   Kangaatsiaq

Aasiaat & Qasigiannuit

Sisimiut

Maniitsoq

 Tasiilaq

Nuuk

Paamiut

Narsaq & Qaqortoq

   Nanortalik

 Under overvejelse
 Besluttet
 Etableret

 Solceller
 Vindkraft
 Affalds-varme

 Vandkraft
 Udbygning af vandkraft
 Batteri-lagring
 Varme-pumper

Energiforsyning

VEDVARENDE ENERGI OVER HELE LANDET

Vedvarende energi skal bidrage til energiforsyningen over hele landet. Derfor er Nukissiorfiit i gang med at undersøge, hvordan der i hver enkelt by og bygd kan bruges vandkraft, solenergi, vindkraft, affaldsenergi, varmepumpe-teknologi eller andre vedvarende energiteknologier. Ved at investere i vedvarende energi kan olieforbruget sættes ned. Det gælder både i den offentlige energiforsyning, men også i private hjem, hvor mange i dag bruger oliefyr.

Figur 4 viser en oversigt over, hvilke teknologier, Nukissiorfiit foreløbigt forventer, kan benyttes i hver by. Valget af teknologi kan dog fortsat ændre sig. Der er både stor udvikling på området, og for flere byer er der brug for mere analysearbejde, før det kan afgøres, hvilken løsning der er den mest hensigtsmæssige.

Som det fremgår af kortet, vil vandkraft fortsat udgøre en væsentlig del af energiforsyningen. Sol- og vindenergi forventes at kunne bruges flere steder i landet, hvor der ikke findes vandkraftpotentialer, eller hvor det er for dyrt at etablere vandkraft.

Vi er også i gang med at udarbejde en bygdestrategi om vedvarende energi. Her undersøges det, hvilke vedvarende energiløsninger der generelt vil passe godt til de forhold, der gør sig gældende i bygderne, men også hvilke særlige energiressourcer der er til stede ved de enkelte bygder. Det prioriteres at finde de løsninger, der er bedst i forhold til både teknik (etablering og drift) og økonomi.

Projekterne med modernisering af energiforsyningen vil blive sat i gang løbende, efterhånden som de er tilstrækkeligt belyst, og der er fundet finansiering til dem.

NYE OG STØRRE VANDKRAFTVÆRKER

Der er i dag fem vandkraftværker, der forsyner seks byer. I de kommende år vil der både skulle investeres i nye vandkraftværker og i udvidelser af eksisterende værker.

Inatsisartut har i efteråret 2019 besluttet at gå videre med to store vandkraftprojekter:

- Det ene projekt er etablering af et nyt vandkraftværk, der skal forsyne Qasigiannugit og Aasiaat. I dag er det næsten udelukkende olie, der bruges til produktion af el og varme i de to byer.

- Det andet projekt er en udvidelse af Buksefjorden Vandkraftværk, der som Grønlands første vandkraftværk har forsynet Nuuk i over 25 år. Udvidelsen er nødvendig for fortsat at kunne dække hele energiforbruget i Nuuk med vedvarende energi. Byen og energiforbruget vokser stærkt, anvendelsesmulighederne er stigende, og udviklingen forventes blot at fortsætte i de kommende år.

De to projekter vil reducere behovet for import af olie. Olieforbruget kan i over 20 års drift reduceres med mere end 500 mio. liter, svarende til gennemsnitligt 25 mio. liter årligt. Det svarer til, at atmosfæren bliver sparet for en CO₂-udledning på over 60.000 tons hvert år.

Det samlede investeringsbehov forventes at være omkring 3 mia. kr. Naalakkersuisut skal senest til Inatsisartuts Efterårssamling 2020 fremlægge en plan for anlæggelse og finansiering af de to vandkraftprojekter. Nukissiorfiit er derfor i gang med at foretage mere detaljerede beregninger af investeringsniveau og finansieringsmuligheder.

I Tasiilaq har vi allerede øget vandkraftproduktionen. Selve vandkraftværket er blevet teknologisk og funktionsmæssigt optimeret, og der er i 2019 blevet tilført mere vand til værket. Det blev gjort ved at grave kanaler, så vandet fra vandløb i området nu bliver ledt hen til søen, som forsyner vandkraftværket. Nukissiorfiit undersøger desuden mulighederne for at udvide vandkraftværket med en ny kraftstation eller opgradere den nuværende yderligere. Dermed vil der kunne fortrænges en del olie, som i dag er hovedkilden til opvarmning i Tasiilaq.

Nukissiorfiit undersøger muligheden for at etablere vandkraftværker til forsyning af Paamiut og Maniitsoq, da der findes vandkraftpotentialer nær de to byer. Det vil kræve flere undersøgelser, før der kan træffes beslutning om, hvorvidt det er vandkraft, der skal bruges i de to byer i fremtiden.

Det kan blive aktuelt at udvide vandkraftværkerne ved Ilulissat og Qaqortoq/Narsaq, hvis og når energibehovet i områderne stiger.

VANDKRAFTVÆRKER I MIKROSTØRRELSE

Mindre vandkraftværker, såkaldte mikrovandkraftværker, vil formentlig passe godt til forsyning flere steder i landet. Nukissiorfiit vil derfor øge sine erfaringer med mikrovandkraft i de kommende år. Som før-

ste skridt har Asiaq foretaget indledende undersøgelser af mulighederne for mikrovandkraft ved 15 bygder. Nukissiorfiit vurderer nu økonomien i projekterne. Som det ser ud nu, forventer vi, at det første mikrovandkraftværk etableres ved Narsarmijit (Narsaq Kujalleq).

ERFARINGER MED VINDMØLLER

Nukissiorfiit ser et potentiale i at bruge vindmøller flere steder i landet, som vist på Figur 4. Det gælder både større møller til byer, og mindre møller – såkaldte husstandsmøller – til bygder. Der er ikke truffet endelig beslutning om konkrete vindmølleprojekter endnu.

Nukissiorfiit har i december 2019 forelagt et beslutningsoplæg for Naalakkarsuisut om etablering af to vindmøller til forsyning af Nanortalik. Nukissiorfiits analyser viser, at der er gode vindforhold ved Nanortalik, og at der vil være god samfundsøkonomi i at etablere to vindmøller til forsyning af byen. Vindmøller vil på samme måde kunne supplere forsyningen andre steder, eksempelvis i Sisimiut, hvor det ikke er muligt at udvide vandkraftværket.

I efteråret 2018 opsatte Nukissiorfiit to mindre vindmøller af forskellig type i testcentret for vindkraft i Sisimiut. Formålet er at få erfaringer, der kan bruges til at udbrede brugen af vedvarende energi til bygderne. Når vindmøllerne har været i drift, har de produceret som forventet og til tider bedre end de angivne niveauer fra producenten.

Desværre har der været problemer med den ene af de to testmøller. I januar 2019 tabte vindmøllen den ene vinge, og i januar 2020 er der sket en ny type skade på en vinge. Da møllerne er opsat i et lukket område, langt fra øvrig bebyggelse, er der hverken sket personskade eller skade på andet materiel.

Analyserne af det første havari viste, at det ikke var vejret, der var skyld i havariet. Analyseinstituttet Force Technology har peget på, at hovedårsagen til havariet var problemer med gevindet i de bolte, som producenten havde brugt til at holde vingerne fast på vindmøllen. Årsagen til det andet havari undersøges nu. Erfaringerne med de to vindmølle typer indgår i det videre arbejde med at planlægge brug af vindmøller i bygder.

Nukissiorfiit forventer at opsætte endnu en testmølle i testcentret, måske allerede i 2020. Det er også en lille mølle. Der er stor forskel på husstandsvindmøllerne, der opsættes i testcentret, og de større møller, som Nukissiorfiit anbefaler, der opsættes i Nanortalik. De påtænkte møller til Nanortalik forventes at have en effekt på 500-1000 kW, hvilket er 20-40 gange større end testmøllerne i Sisimiut. Det påvirker derfor ikke Nukissiorfiits anbefaling om vindmølleforsyning i Nanortalik, at der har været udfordringer med en husstandsmølle i testcentret.

FLERE SOLCELLEANLÆG PÅ VEJ

Solceller kommer fremadrettet til at bidrage til forsyningen i en række byer og bygder. Produktionen fra solcellerne supplerer den almindelige forsyning. Nogle steder etableres der også batterilagring, så solcellerne kan udnyttes bedre. Nukissiorfiit bruger her erfaringerne fra hybrid anlægget i Igaliku, hvor solceller er kombineret med batterilagring og dieselgeneratorer.

I 2019 har Nukissiorfiit etableret solceller i Kangerluk, Saqqaaq og Qeqertaq. I 2020 planlægges der opført seks solcelleanlæg fordelt på Nukissiorfiits distrikter, i Ammassivik, Kapisillit, Ikerasaarsuk, Ilimanaq, Uummanaaq og Ittoqqortoormiit. Der etableres batterilagring, når det vurderes at være hensigtsmæssigt.

VARMEPUMPER TIL VARMEFORSYNING

Varmepumper kan være en mulighed for at øge udnyttelsen af vedvarende energi til varmforsyning. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, hvordan effekten er af at bruge varmpumper i forhold til eksempelvis elvarme baseret på vandkraft.

I 2019 har Nukissiorfiit foretaget indledende test af små luft-til-luft-varmpumper til brug i private hjem. De foreløbige testresultater er dog ikke fyldestgørende, og tests pågår fortsat i 2020. Nukissiorfiit har dog i forhold til offentlig infrastruktur i højere grad fokus på store varmpumper, der kan bruges til effektivisering af fjernvarmforsyningen. Det forventes, at anlæg i stor skala i højere grad kan give en økonomisk fordel frem for individuelle husstands anlæg.

ELFORSYNING I QEERTAT

Nukissiorfiit har i 2019 oprettet offentlig elforsyning i Qeqertat ved Qaanaaq. I 2017 blev der truffet en politisk beslutning om at udvide Nukissiorfiits forsyningspligt til at omfatte bygden. Dermed forsyner Nukissiorfiit i dag 17 byer og 52 bygder.

Qeqertat ligger i et yndet fiske- og fangstområde. Der bor ca. 26 borgere fast i bygden, men der er betydeligt flere, der opholder sig der i løbet af året. Alle beboede huse i bygden og offentlige institutioner har nu strøm, og gadelygter er også opsat og i drift. Der er dog ikke etableret en teleinfrastruktur i Qeqertat, hvilket giver udfordringer med indhentning af forbrugsdata og umuliggør fjernstyring af anlæggene. Nukissiorfiit forventer, at vandforsyningen i Qeqertat kan indvies i 2020.

Solceller ved hovedkontoret i Nuuk

Vandforsyning

Nukissiorfiit har siden 2014 haft et særligt fokus på at forbedre vandkvaliteten – ikke mindst i bygderne. Forbedringen af bygdevandværkerne har betydet, at myndighederne i 2019 kunne ophæve kogeanbefalingerne i Ammassivik i februar og for Isortoq i juni, hvormed alle kogeanbefalinger var ophævet. Dette er resultatet af adskillige års arbejde med at højne vandkvaliteten i Grønland, og det er et resultat, som giver anledning til stor stolthed i Nukissiorfiit.

Den glædelige udvikling er desværre blevet overskygget af, at forsyningssikkerheden ikke har været så høj som ønsket i 2019. I starten af året var der længerevarende udfordringer med vandforsyningen i Kullorsuaq. Den største udfordring var dog olieforureningen af drikkevandet i Uummannaq i efteråret.

Indsatsen for at modernisere vandforsyningen og øge vandkvaliteten intensiveres i 2020, ikke mindst som følge af sagen i Uummannaq.

FORURENING AF DRIKKEVANDET I UUMMANNAQ

I september 2019 opstod der et alvorligt problem med vandforsyningen i Uummannaq, da Nukissiorfiit desværre ved et uheld fik ombyttet to kemikalier og dermed tilsatte transformerolie til drikkevandsforsyningen i stedet for klor. Både borgere og erhvervsliv fik påvirket deres hverdag, fordi der blev sat begrænsninger på, hvad vandet i hannerne kunne bruges til. Mange måtte hente drikkevand i dunke fra den nødforsyning, som Nukissiorfiit etablerede, og borgerne måtte finde alternative måder at vaske tøj og gå i bad i de to måneder, det tog at genoprette den normale vandforsyning. Situationen betød også, at fiskeindustrien måtte begrænse produktionen.

En sådan fejl må naturligvis ikke kunne ske. Nukissiorfiit har procedurer og sikkerhedskrav for arbejde på vandværkerne, der dog ikke forhindre hændelsen. Situationen blev ekstra vanskelig, fordi det olieforurenede vand fik mulighed for at brede sig ud i vandledningsnettet i byen og til enkelte private vandtanke. Der måtte derfor iværksættes et omfattende program for rensning og prøvetagning, der var både tids- og ressourcerævende, og som har afspejlet sig i årets resultat.

Der blev opsat et kriseberedskab, der omfattede en stor del af Nukissiorfiits organisation og et tæt samarbejde med Departementet for Natur og Miljø samt Landslægeembedet, der er tilsynsmyndigheder på området. Derudover var det af stor positiv betydning for forløbet, at Nukissiorfiit havde et godt samarbejde med Avannaata Kommunia, brandvæsnet, Royal Arctic Line, sundhedsvæsnet og fiskeindustrien.

Nukissiorfiit oprettede nødforsyningssteder ni steder i byen med 1 m³-vandtanke, som borgerne kunne hente rent drikkevand fra. Vandet blev i første omfang hentet fra bygden Ikerasak. Der blev også modtaget vand fra Royal Arctic Line-skibet Pajuttaat, medbragt fra Aasiaat. Vi foretog dagligt gennemskyllinger af vandledningsnettet og tog vandprøver fra vandværket, tankvogne, vandledninger og private vandtanke. Vandprøver blev testet på det mobile laboratorium, der blev oprettet i Uummannaq. Der blev ugentligt holdt i alt seks borgermøder for at informere om seneste nyt i sagen.

Myndighederne frigav efterhånden vandværket, ledningsnettet i forskellige dele af byen og Nukissiorfiits tankvogn. Vandforsyningen har siden den 22. november 2019 været normaliseret for alle i Uummannaq.

Sagen har givet anledning til, at Nukissiorfiit har igangsat et projekt med nye initiativer, der skal forebygge fremtidige forureningshændelser og forstærke Nukissiorfiits beredskab, såfremt noget tilsvarende sker igen.

Rensning af vandledningsnet i Uummannaq

Nødforsyningssted med vandtank i Uummannaq

Vandkørsel

FOKUS PÅ FORBEDRET VANDKVALITET

Kvalitetssikringsystemet Dokumenteret Drikkevandssikkerhed (DDS) var ved udgangen af 2019 startet op på vandværker i 10 byer. Indførslen af DDS starter i de øvrige byer i 2020 og derefter i bygderne. Ved indførslen af DDS bliver der lavet grundige gennemgange af vandforsyningen. Risici for forurening lokaliseres, indretningen af anlæggene forbedres i nogle tilfælde, og medarbejderne skal gennemføre et særligt uddannelsesforløb. Økonomien til at investere i de forbedringer, som DDS kræver, er dog en forsinkende faktor. Derfor er det ikke lykkes Nukissiofiit at efterleve sektorplanens målsætning rettidigt, hvor alle byer skulle være DDS-godkendt ved udgangen af 2019.

Sagen i Uummanaq tydeliggør behovet for fortsat uddannelse af medarbejderne i korrekt håndtering af kemikalier. Det er et område, der har været et særligt fokus på siden 2018, med uddannelsesforløb og introduktion til databasen ChemiControl. Processer gennemgås for at sikre, at disse afspejler de gjorte erfaringer, og kontrolfunktionen skærpes i forhold til at sikre, at procedurerne overholdes.

Status på etablering af nye bygdevandværker er, at der i 2019 er etableret tre nye værker, i Attu, Sermiligaaq og Atammik. I 2020 planlægger vi at opføre nye bygdevandværker i Qeqertat, Tasiusaq ved Upernavik, Ikerasak, Itilleq og Alluitsup Paa.

BEGRÆNSNING AF VANDKØRSEL

I 2019 er det lykket at afvikle vandkørslen i Qaqortoq, hvor Nukissiofiit har etableret nye vandledninger. Der er i dag fortsat omkring 1.000 kunder, der får leveret drikkevand fra Nukissiofiit med tankvogn. Vi vil så vidt muligt gerne have tilsluttet mange af disse kunder til vandforsyningsnettet. Det vil øge produktets kvalitet hos forbrugerne, og i nogle byer vil det forretningsmæssigt give mening helt at afskaffe vandkørsel. Andre steder vil det dog ikke være økonomisk rentabelt.

Ifølge Naalakkersuisuts Sektorplan for energi- og vandforsyning skal udbringning af vand i videst muligt omfang være tilendebragt i 2025. Nukissiofiit vil i 2020 indsende et forslag til politisk stillingtagen, til efterlevelse af Naalakkersuisuts ambition.

Etablering af forsyning i Qeqertat

Distrikterne i året 2019

Distrikt **AVANNAA**

Distriktet er i gang med at opføre en ny vandtank i Qaanaaq. Når den tages i brug, vil det ikke længere være nødvendigt at smelte is til drikkevand en del af året. Det er ressourcekrævende og efterhånden mere usikkert at hente is med gummiged og dumper på havisen. Vandtanken forventes færdig i 2022.

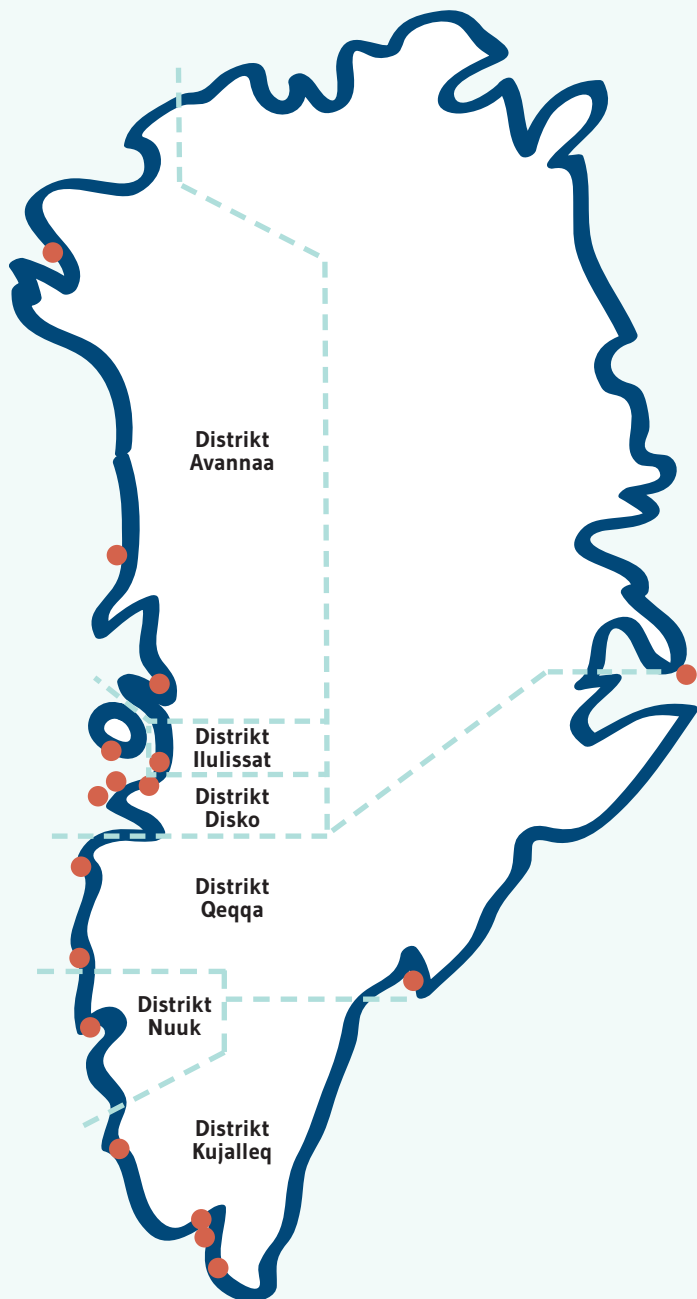
I Qeqertat er elforsyningen nu etableret, og vandforsyningen færdiggøres i 2020. Tidsplanen holder fortsat, selvom det er et udfordrende projekt. En væsentlig udfordring er, at bygden er så isoleret. Der er eksempelvis ikke en fast helikopterforbindelse, der kan bruges til transport af medarbejdere og materiel. Der er heller ikke telefonforbindelse, og satellitforbindelsen er sporadisk.

Fiskeindustrien vokser fortsat i distriktet. Distriktet er derfor optaget af at udbygge forsyningen, så den kan dække fiskefabrikkernes behov for el og vand. Der etableres blandt andet nye bygdevandværker i Ikerasak og Tasiusaq samt mere vandproduktion i Upernavik til glæde for både indbyggere og fiskeindustri.

Distriktet har været nødt til at udskyde en række projekter i 2019. Det skyldes især, at det har krævet ressourcer at færdiggøre den nye bydel i Uummannaq til beboerne fra flodbølgeramte Nuugaatsiaq og Illorsuit. Det skyldes også behovet for at sætte alle kræfter ind for at håndtere sagen om forurening af drikkevandet i Uummannaq. Distriktet har også haft travlt med at udbedre skader på forsyningen flere steder som følge af sneskred, dyrs beskadigelser af elledninger, påkørsler osv. Derudover oplever distriktet, at priserne i bygge- og anlægssektoren er meget høje, hvilket reducerer de økonomiske muligheder for antallet af projekter.

Distriktet vil gerne optimere energiforsyningen. Derfor fortsætter arbejdet i 2020 med at undersøge mulighederne for brug af solceller og batterilagring samt at sikre den bedst mulige brug af restvarme fra elværkerne.

Distrikt DISKO

Distriktet har et stort vedvarende energiprojekt i udsigt, nemlig etableringen af et vandkraftværk til forsyning af Qasi-gianngut og Aasiaat. Imens er etableringen af solcelleanlæg i bygderne i gang. I 2019 fik Kangerluk et solcelleanlæg, og i 2020 er det planen, at der skal opsættes et anlæg i Ikerasaarsuk.

I Aasiaat har et Nukissiorfiit-projekt været meget tydeligt: Montering af en ekstra skorsten til kraftvarmeværket i byen. Med to skorstene kan værket producere mere effektivt og stabilt end tidligere.

I Kangaatsiaq arbejder distriktet på at etablere et højspændingsanlæg, der kan gøre elforsyningen i byen mere stabil. Der arbejdes også på en permanent løsning for vandoverførsel fra en vandsø til en anden, der er den primære vandforsyning til Kangaatsiaq.

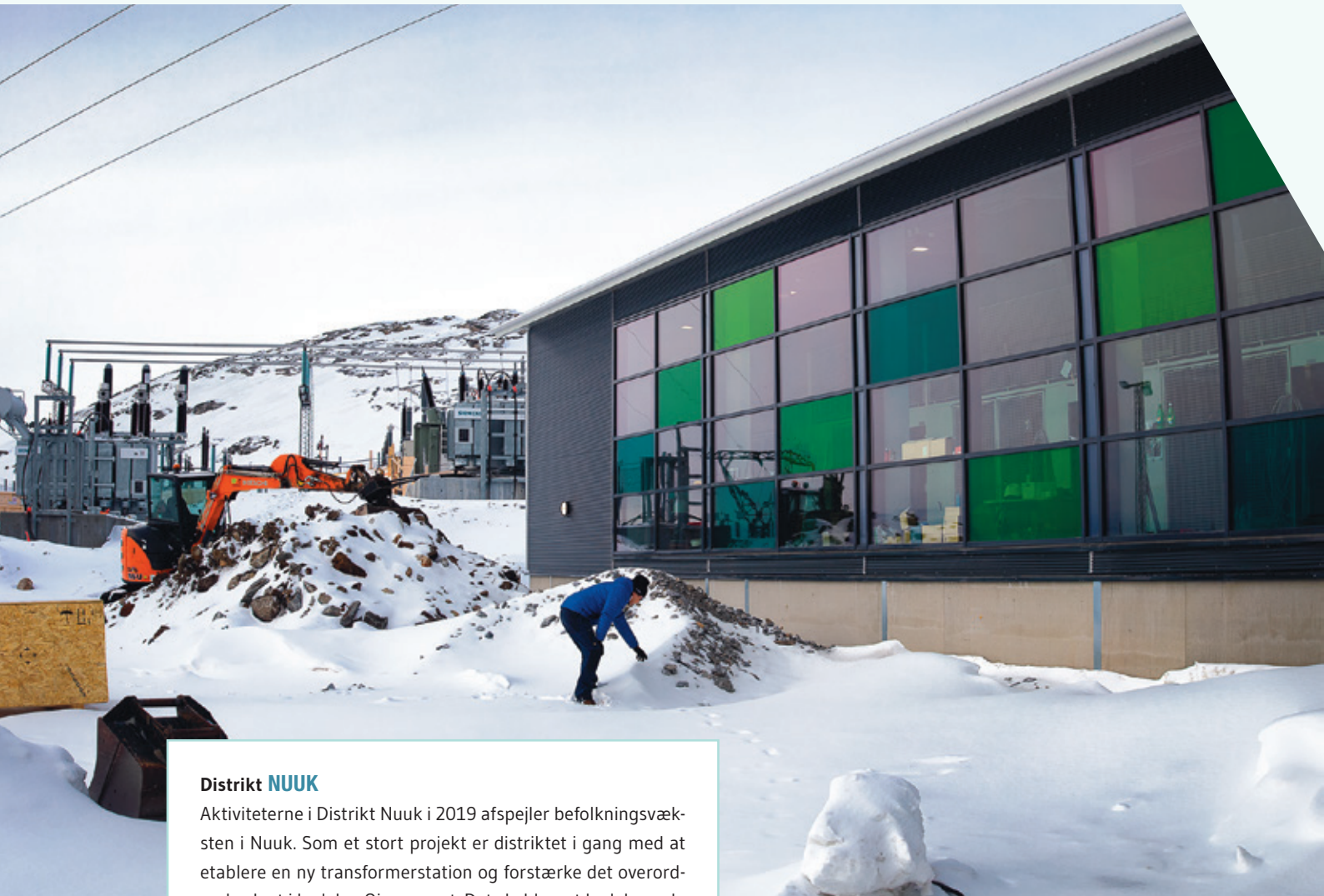
Distrikt ILULISSAT

Der er stor interesse for at få installeret anlæg til elvarme i Ilulissat. Med elektrokedler og elpatroner, der kobles til olie-fyr, er der mulighed for primært at bruge vandkraft til opvarmning. De oliebase-rede anlæg bruges i stedet som back-up. Nukissiorfiit dækker udgifterne til installation af afbrydelig elvarme, fordi det både er en fordel for samfundet og Nukissiorfiit at udnytte kapaciteten på vandkraftværket. Distriktet har modtaget over 100 henvendelser fra kunder, der ønsker at få installeret afbrydelig elvarme. Medarbejderne har derfor travlt med at opsætte anlæg hos både offentlige og private virksomheder, boligforeninger og i almindelige husholdninger i byen.

Distriktet har opsat solcelleanlæg i Saqqaq og Qeqertaq i forbindelse med opgradering af elværkerne i bygderne. I 2020 forventer distriktet desuden at etablere solceller med batterilagring i Ilimanaq.

Der er i dag en del kunder i Ilulissat, der modtager vand fra Nukissiorfiit med tankvogn. Derfor er distriktet i gang med at forberede en betydelig udbygning af vandledningsnettet i byen. Der er allerede udskiftet en del vandledninger i 2019. Projektet ventes at køre over flere år.

I 2020 vil distriktet desuden etablere ny reservekapacitet for elforsyningen i Ilulissat, så elværket, der blev ødelagt af brand i 2012, kan rømmes.

Distrikt **NUUK**

Aktiviteterne i Distrikt Nuuk i 2019 afspejler befolkningsvæksten i Nuuk. Som et stort projekt er distriktet i gang med at etablere en ny transformerstation og forstærke det overordnede elnet i bydelen Qinngorput. Det skyldes, at bydelen vokser, og at kommunen desuden planlægger etablering af en ny bydel, Siorarsiorfik, på den anden side af Qinngorput. Transformerstationen idriftsættes i 2020.

Distriktet er i gang med at etablere forsyning til nye boligområder og nyt byggeri flere steder i Nuuk. Som en del heraf udvides fjernvarmenettet. Distriktet har desuden færdiggjort første del af sammenlægningen af fjernvarmenettene i den centrale del af Nuuk og i bydelen Nuussuaq. Sammenlægningen skal forbedre udnyttelsen af varme fra affaldsforbrændingsanlægget og af den fjernvarme, som Nukissiorfiit producerer.

I 2020 vil distriktet blandt andet have fokus på planlægning af et nyt vandværk i Nuuk samt forberedelse af udvidelse af vandkraftforsyningen til Nuuk og reservekapaciteten på Nordhavsværket. Distriktet forventer desuden at opsætte et solcelleanlæg med batterilagring i Kapisillit i 2020.

Ny transformerstation i Qinngorput, Nuuk

Distrikt KUJALLEQ

Distriktet har i 2019 arbejdet med en del vandprojekter. I Qaqortoq er der etableret nye vandledninger, hvilket har gjort, at alle kunder nu er tilkoblet trykvand, og vandkørslen er afskaffet. Det har også forbedret vandkvaliteten i byen. I Paamiut og Narsaq etableres der også nye vandledninger. I Nanortalik er alt produktionsudstyr på vandværket blevet udskiftet. Der har i den forbindelse været fokus på at forbedre arbejdsmiljøet og øge sikkerheden. Det sker blandt andet ved at forenkle kemikaliehåndteringen på værket. Vandledningsnettet i Nanortalik skal i de kommende år også udskiftes og udbygges. Distrikt Kujalleq er, ligesom de øvrige distrikter, i gang med at gennemgå procedurer og undervisning som led i implementeringen af DDS.

Distriktet er i gang med forberedelser af en række vedvarende energiprojekter – både med solceller og batteribank, store vindmøller, mindre vindmøller samt mikrovandkraft. Det første anlæg med solceller og batterilagring forventes etableret i Ammassivik i 2020.

Distrikt QEQQA

I 2019 fyldte Sisimiut Vandkraftværk 10 år. Det har været en god investering at etablere værket. Desværre kan vandkraftforsyningen ikke udvides, fordi der ikke er vand nok i området til det. Derfor vil det være andre vedvarende energiteknologier, der skal bruges i fremtiden for at øge brugen af vedvarende energi i byen.

Distriktet har i løbet af året lavet nogle opgraderinger på vandværkerne i Maniitsoq og Sisimiut for at opfylde DDS-kravene. DDS er nu ved at blive indført på vandværkerne i distriktets øvrige byer.

I Ittoqqortoormiit er vandledningsnettet blevet udvidet. Forholdene for vandkørsel er ofte vanskelige i byen på grund af vejret. Det er nødvendigt at bruge bæltekrøretøjer til vandkørsel hele vinteren. Det vil dog kræve en meget stor investering på ca. 120 mio. kr. at udlægge trykvand til alle borgere i Ittoqqortoormiit, hvilket ikke vil være rentabelt i forhold til vandkørsel.

I Tasiilaq har hovedprojektet i 2019 været at udvide vandtilførslen til vandkraftværket. Der var brug for at tænke kreativt for at få gravemaskinen frem til området. Det endte med transport på tømmerflåde. Projektet var dog en succes, og vi kan konstatere, at der nu tilflyder en del ekstra vand til reservoiret. Et andet projekt i området har været at reetablere højspændingskablet mellem Nukissiofiits elværk i Kulusuk og Mittarfeqarfiits elværk i lufthavnen ved Kulusuk. Ved at koble de to elværker er forsyningsikkerheden forbedret, fordi elværkerne kan være back-up for hinanden.

Samfundsansvar

Nukissiorfiits aktiviteter har betydning for samfundet på flere forskellige måder. Vi rapporterer årligt om samfundsansvar, også kaldet *corporate social responsibility* (CSR), som en del af årsregnskabet.

POLITIK FOR SAMFUNDSANSVAR

Nukissiorfiits politik for samfundsansvar, *Tumit*, indeholder mål og initiativer vedrørende medarbejderforhold, sociale forhold, anti-korruption samt miljøforhold. Nukissiorfiit er desuden omfattet af Naalakkersuisuts anti-korruptionspolitik, der bygger på et princip om nul-tolerance overfor korruption og fastsætter retningslinjer for medarbejderne.

Nukissiorfiit står for mange anlægsprojekter i hele landet og foretager store indkøb. Derfor er det vigtigt for Nukissiorfiit at sørge for, at alle projekter og indkøb følger retfærdige betingelser, og at der ikke foregår konkurrenceforvridende aktiviteter. Nukissiorfiit har også en gavepolitik, der har til formål at værne om de ansattes integritet og undgå misbrug samt ulovlig og uetisk påvirkning af Nukissiorfiits beslutningsproces.

Derudover har vi en række øvrige politikker, der vedrører samfundsansvar, blandt andet en stresspolitik og en seniorpolitik, som er indført i 2019.

Nukissiorfiit har været medlem af CSR Greenland siden 2013 og er repræsenteret i bestyrelsen. Det overordnede ansvar for CSR er placeret i Nukissiorfiits ledelsessekretariat, men hele organisationen er involveret i initiativer på området.

DE VÆSENTLIGSTE OMRÅDER FOR NUKISSIORFIITS SAMFUNDSANSVAR

Vi vil fokusere vores indsats vedrørende samfundsansvar på de områder, hvor Nukissiorfiits ageren har størst betydning for samfundet. I 2019 har vi opstartet arbejdet med FN's verdensmål for bæredygtig udvikling, hvor vi drøfter, hvilke områder og verdensmål der er de væsentligste for Nukissiorfiits samfundsansvar. Der er afholdt to workshops med bistand fra CSR Greenland.

Nukissiorfiits aktiviteter påvirker i høj grad verdensmål 6 om rent vand og sanitet, verdensmål 7 om bæredygtig energi og verdensmål 13 om klimaindsats. Øvrige mål er dog også relevante, som verdensmål 4 om kvalitetsuddannelse. I 2020 fortsætter arbejdet med verdensmålene, hvor flere dele af organisationen inddrages.

I det følgende beskrives vores indsats på følgende overordnede områder, hvor vi vurderer, at vores forretningsaktiviteter giver de største risici og muligheder for samfundet:

- Trivsel og uddannelse
- Miljø og klima
- Adgang til vand og energi

TRIVSEL OG UDDANNELSE

Nukissiorfiit vil være en eftertragtet arbejdsplads med høj medarbejdertilfredshed og et sikkert og udviklende arbejdsmiljø. Vi vil samtidig medvirke til generelt at øge uddannelses- og kompetenceniveauet her i landet.

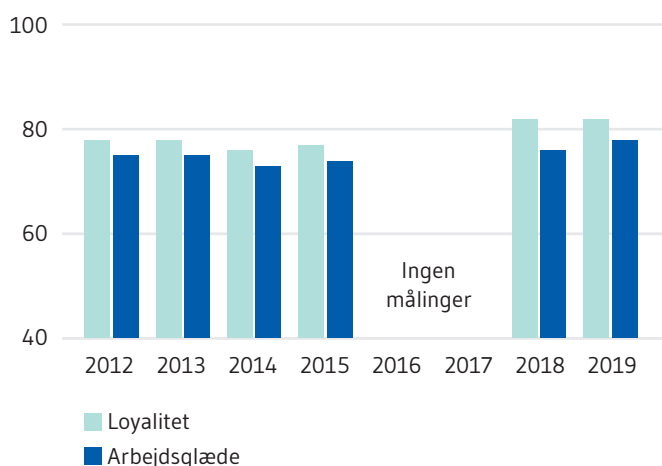
Opgaveløsning til KulturNat

Fortsat høj trivsel

Trivslen blandt Nukissiorfiits medarbejdere er meget høj. Det blev bekræftet af årets medarbejdertilfredshedsundersøgelse. Målet for arbejdsglæde nåede i 2019 en score på 78. Det er en stigning fra det i forvejen høje niveau i 2018. Nukissiorfiit ligger dermed solidt placeret blandt de 25 % mest tilfredse virksomheder i Danmark, Færøerne og Grønland ifølge Ennova, som udarbejder undersøgelsen. Nukissiorfiit har nu opnået det ambitiøse trivselsmål, der i 2013 blev opstillet som en del af CSR-politikken. Som det fremgår af Figur 5 er medarbejdernes loyalitet overfor arbejdspladsen også fortsat høj.

Figur 5

Udvikling i arbejdsglæde og loyalitet i Nukissiorfiit, 2012-2019

Kilde: Ennova, Medarbejdertilfredshedsundersøgelse i Nukissiorfiit 2019

Deltagelsen i årets undersøgelse var lavere end i 2018. Den var på 74 %, hvor Nukissiorfiits mål er, at mindst 80 % af medarbejderne deltager. Den lavere deltagelse skyldes dog med stor sandsynlighed, at undersøgelsen fandt sted i de uger, hvor der opstod store udfordringer med vandforsyningen i Uummannaq. Det krævede mange ressourcer i hele Nukissiorfiits organisation at genoprette den almindelige vandforsyning, og det blev naturligvis prioriteret.

Medarbejdernes trivsel kan også måles på fastholdelsesgraden, dvs. hvor længe medarbejderne bliver i virksomheden. Nogle medarbejdere gør det til et livsværk at arbejde for Nukissiorfiit. En række medarbejdere har således fejret 40 års jubilæum i 2019 og modtaget Dronningens fortjenstmedalje.

Nye personalepolitikker

Vi har et stort arbejde i gang med at opdatere og udvikle en række personalepolitikker. I 2019 er der udarbejdet en stresspolitik, der nu bliver implementeret i organisationen. Politikken indeholder retningslinjer og initiativer, der skal forebygge stress og sikre en hensigtsmæssig håndtering af stresstilfælde.

Der er også indført en ny seniorpolitik i 2019. Den skal sikre gode forhold for virksomhedens seniorer, og at den erfaring og viden, som er opbygget hos de ældre medarbejdere, bibeholdes og videreføres til næste generation.

Der er også arbejdet på at løsne rammerne for flekstid, ligesom der er indført mulighed for 2 timers motion i arbejdstiden hver uge sammen med kollegaerne.

Medarbejdersikkerhed

Det er Nukissiorfiits mål, at der ikke sker ulykker på arbejdspladsen, ligesom det ikke skal være sådan, at medarbejderne bliver syge af arbejdet. Der er gennemført en række initiativer med det formål at øge medarbejdersikkerheden, blandt andet vedrørende arbejdspladsvurderinger og forsvarlig brug af kemikalier.

I 2019 satte Nukissiorfiits ledergruppe særligt fokus på sikkerhed i kundeservicefunktionerne, med baggrund i en række hændelser. Det blev gjort med hjælp fra en ekstern sikkerhedsekspert. Hvert kunde-kontor er blevet evalueret og fysisk forbedret til at sikre personalet mod voldsomme situationer i kontakten med kunderne. Heldigvis er den slags episoder sjældne, men det er vigtigt at være forberedt. Ligeledes er det vigtigt, at medarbejderne har værktøjer til at nedskalere begyndende konflikter, og derfor er personalet blevet instrueret i håndtering af konflikter. Denne indsats forventes fortsat i 2020.

På trods af et vedvarende og stigende fokus på arbejdsmiljø er antallet af anmeldte arbejdsulykker og erhvervs sygdomme steget i 2019 i forhold til tidligere år, som vist i Tabel 1.

Vandkørsel i Uumannaq

Tabel 1
Ulykkesanmeldelser og påbud fra Arbejdstilsynet

	2019	2018	2017	2016	2015
Anmeldte arbejdsulykker	19 ³	15	15	7	15
Anmeldte erhvervsygdomme	3 ⁴	1	2	5	-
Strakspåbud fra Arbejdstilsynet	-	-	2	18	-
Påbud fra Arbejdstilsynet	17	2	2	22	2

En følgevirkning af et øget fokus på arbejdsmiljø er ofte, at medarbejdere og ledere er mere opmærksomme på at få anmeldt skader. Det formodes at være en del af årsagen til det høje antal anmeldelser, hvor det også kan konstateres, at ganske få af de anmeldte skader bliver anerkendt af Center for Arbejdsskader.

Arbejdstilsynet meddelte Nukissiorfiit 17 påbud i 2019. Det var blandt andet anmærkninger om manglende udsugning, eftersyn af kran, arbejdspladsbrugsanvisninger samt om nedstyrtningsfare. Som virksomhed er Nukissiorfiit naturligvis ikke tilfreds med egen indsats, når der konstateres så mange forhold, som giver anledning til påbud. Vi vil bestræbe os på at få sådanne forhold bragt i orden hurtigst muligt samt afdække, hvordan vi undgår, at det gentager sig i de kommende år.

Vi er i gang med at udarbejde en arbejdsmiljøhåndbog, der forventes klar i 1. del af 2020. Formålet med håndbogen er at sætte fokus på arbejdsmiljøet, at skabe ensrettede arbejds-gange og at sikre, at alle kender deres roller og ansvar i forhold til arbejdsmiljø – især medlemmerne af Nukissiorfiits sikkerheds- og samarbejdsorganisation.

3 Status i februar 2020 er, at 3 anmeldte arbejdsulykker er anerkendt, mens 8 ikke er anerkendt af Center for Arbejdsskader. De resterende er fortsat under behandling.

4 Status i februar 2020 er, at 2 anmeldte erhvervsygdomme ikke er blevet anerkendt, og den sidste anmeldelse er fortsat under behandling.

Målrettet kompetenceudvikling

Nukissiorfiit vil gerne sikre, at der sker en mere målrettet kompetenceudvikling af medarbejderne. Der vil blive arbejdet mere strategisk med kursusforløb mv., der understøtter de kompetencekrav, der er til de enkelte stillingstyper i virksomheden. For at styrke området har HR-afdelingen fået tilføjet ressourcer, og som beskrevet i afsnittet *Organisationsudvikling* har vi implementeret et nyt IT-system, Mindkey, der blandt andet understøtter organisationen i udviklingen af målrettede karriere- og udviklingsforløb for medarbejderne.

Med udgangspunkt i medarbejdertilfredshedsundersøgelsen for 2018, blev et særligt lederudviklingsprogram for distriktschefer og direktion iværksat i efteråret 2018. Det er i 2019 udvidet til at omfatte afdelingscheferne på Nukissiorfiits hovedkontor. Forløbet skal styrke de fælles ledelseskompetencer og det tværfaglige samarbejde. Det sker ud fra en tro på, at god ledelse giver medarbejdere, der trives, og gode resultater.

I 2019 har Nukissiorfiit brugt 5,8 mio. kr. til kompetenceudvikling, hvilket er på samme niveau som i 2018. Det forventes, at udgifterne til kurser og uddannelse vil være tilsvarende i 2020.

Mange unge under uddannelse

Nukissiorfiit vil støtte unge, der er i gang med en uddannelse. Derfor får mange praktikanter, lærlinge og elever plads hos os. Ved udgangen af 2019 er 7,2 % af de ansatte unge under uddannelse. Det er lidt lavere end i 2018, hvor tallet var 9,1 %. Nukissiorfiit vil arbejde efter at nå vores mål på 10 % unge under uddannelse.

For at tiltrække unge til Nukissiorfiit har vi i 2019 besøgt en række uddannelsesinstitutioner i Nuuk og i Danmark. Vi har haft besøg af skoleklasser og har deltaget i Uddannelseskaravanen i en række byer. Nukissiorfiit har annonceret efter unge og har også oprettet åbne stillingsopslag, hvor de unge kan søge om lære- eller praktikplads.

Oplæring af medarbejder

Mænd og kvinder på arbejdspladsen

Der er fortsat flest mænd indenfor de fag, som beskæftiger hovedparten af medarbejderne i Nukissiorfiit, fx maskinmestre og elektriskere. Ved udgangen af 2019 var 16 % af medarbejderne kvinder. I ledergruppen⁵ var andelen af kvinder højere, nemlig 32 % kvinder (8 kvinder ud af 25 ledere).

Nukissiorfiit stræber efter, at der er fuld lighed mellem begge køn, og at der er lige adgang til stillinger på alle lag i virksomheden, også alle ledelseslag. Det er Nukissiorfiits målsætning, at kønsfordelingen i ledergruppen er 60/40. Denne fordeling betragter Nukissiorfiit som kønsneutral.

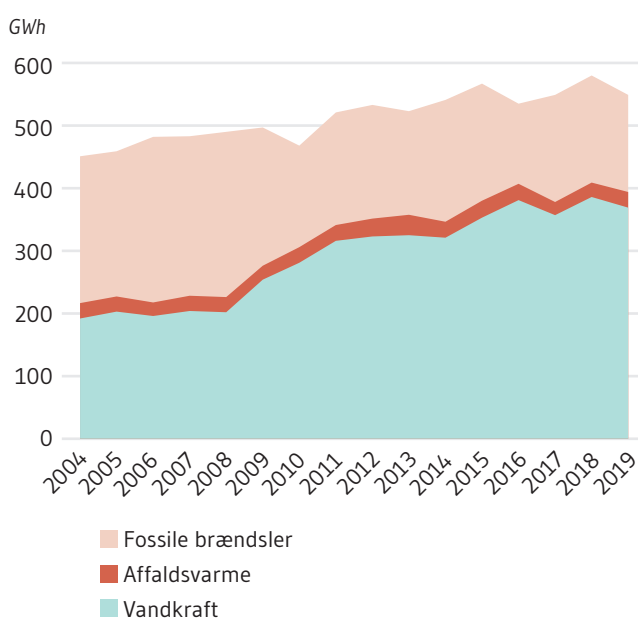
Ifølge årsregnskabsloven skal virksomheder sætte et måltal for det underrepræsenterede køn i den øverste ledelse og have en politik for, hvordan andelen af det underrepræsenterede køn øges på virksomhedens øvrige ledelseslag. Nukissiorfiit betragter Direktionen som den øverste ledelse i denne sammenhæng. Direktionen består i dag af to mandlige direktører og en vakant direktørstilling. Det er Nukissiorfiits målsætning, at begge køn skal være repræsenteret i den øverste ledelse. For at opnå denne målsætning vil kønssammensætning være en af overvejelserne i forbindelse med ansættelse. Nukissiorfiit tror på, at begge køn bringer værdifulde input ind i ledelsesprocessen. Dog må køn som kriterium ikke overskygge øvrige kompetencer i en grad, så en given stilling ikke kan løftes forsvarligt.

MILJØ OG KLIMA

Energiproduktion og transport er nogle af de områder, der i dag bidrager mest til udledningen af drivhusgasser og til klimaforandringer. Aktiviteter på disse områder kan også have andre negative miljømæssige konsekvenser, eksempelvis i form af partikelforurening. Vi har i Nukissiorfiit mulighed for at påvirke begge områder til gavn for miljø- og klimaforhold. Derfor prioriterer vi omstillingen til brug af vedvarende energi højt, som det også er beskrevet i afsnittene *Vedvarende energi* og *Energiforsyning*.

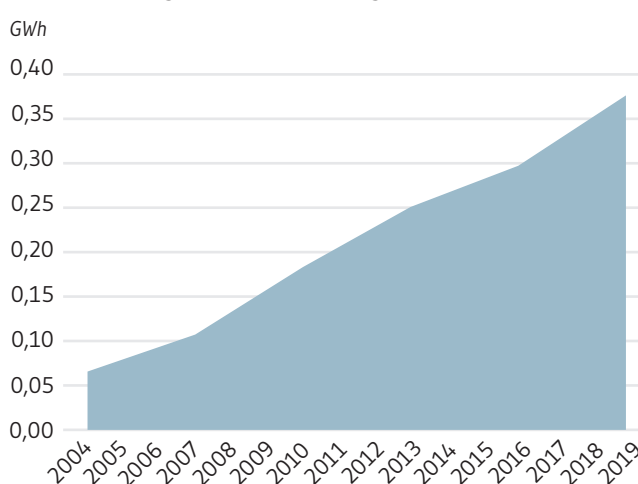
Brugen af vedvarende energi har været stigende, siden det første vandkraftværk blev indviet ved Nuuk i 1993. Figur 6 viser udviklingen i energiforbruget og fordelingen på fossile brændsler, affaldsvarme og vandkraft siden 2004. Produktionen fra vindmøller og solceller indgår endnu ikke i statistikken. Den udgør fortsat en begrænset del af Nukissiorfiits forsyning.

Figur 6
Nukissiorfiits endelige energiforbrug fordelt på energikilder

Som det kan ses af Figur 7 modtager Nukissiorfiit imidlertid hvert år mere og mere elektricitet fra private vedvarende energianlæg, primært solceller. Dertil kommer produktionen fra Nukissiorfiits egne solcelleanlæg og vindmøller.

Figur 7
Privates levering af vedvarende energi til nettet

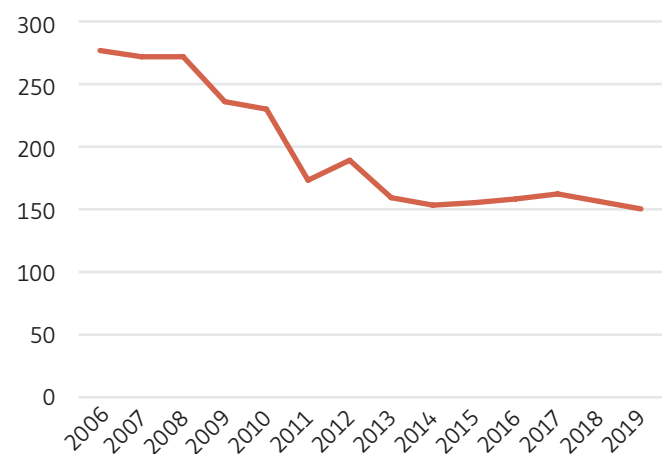
⁵ Ledergruppen defineres som direktion, distriktschefer, distriktskontorledere og afdelingschefer på hovedkontoret.

Nukissiorfiits CO₂-udledning er faldende, både absolut og i forhold til leveret energi. Figur 8 viser CO₂-udledningen set i forhold til vores produktion af el og varme. De største fald i udledningen er sket, når et nyt vandkraftværk er sat i drift. Udviklingen er gået lidt i stå de seneste år, men de vedvarende energiprojekter, der planlægges for de kommende år, vil ændre på det.

Figur 8

CO₂-udledning i forhold til Nukissiorfiits produktion af el og varme

CO₂ i gram pr. kWh

I forhold til transportsektoren støtter Nukissiorfiit op om initiativer vedrørende øget brug af el- og hybridbiler. Elbiler udgør nu 18 % af Nukissiorfiits vognpark mod 14 % i 2018. Derudover er ladeinfrastruktur til el- og hybridbiler et af de områder, som Nukissiorfiit vil arbejde med i forhold til forretningsudvikling. Vi baserer dette arbejde på vores erfaringer fra forsøgsprojektet med ladestanderne i Nuuk, der kørte i perioden 2016 til 2018.

ADGANG TIL VAND OG ENERGI

Det skal være sådan, at alle i landet har adgang til vand og energi af høj kvalitet til en overkommelig pris. Forsyningssikkerheden skal være høj. Kunderne skal desuden opleve, at vi står klar til at hjælpe, hvis der er problemer med adgangen til vand og energi.

Forsyningssikkerhed

Forsyningssikkerhed har altid høj prioritet hos Nukissiorfiit. Produktionsnedbrud kan berøre involverede bosteder økonomisk og kan i værste fald medføre evakuering af befolkningen afhængigt af årstiden. Ikke-planlagte afbrydelser af forsyningen skal derfor så vidt muligt undgås, ligesom planlagte afbrydelser kun skal foretages, når det er absolut nødvendigt.

Tabel 2 viser en oversigt over antallet af ikke-planlagte afbrydelser af Nukissiorfiits el-, vand- og varmforsyning i 2019. Det giver en indikation af, hvordan forsyningssikkerheden har været. Betydningen af hver afbrydelse afhænger dog af afbrydelsens omfang i forhold til, hvor mange den har berørt og hvor længe.

Tabel 2

Antal ikke-planlagte afbrydelser af forsyning i byerne i 2019

By	Vand	Elektricitet	Varme
Aasiaat	-	2	-
Ilulissat	2	5	1
Ittoqqortoormiit	-	1	-
Kangaatsiaq	1	2	-
Maniitsoq	1	3	-
Nanortalik	1	2	-
Narsaq	3	2	-
Nuuk	4	10	3
Paamiut	-	2	-
Qaqortoq	2	2	-
Qasigiannuguit	-	2	1
Qeqertarsuaq	-	4	-
Qaanaaq	1	1	1
Sisimiut	2	1	-
Tasiilaq	2	4	-
Upernavik	-	-	-
Uummannaq	4	2	-
I alt	23	45	6

Som det fremgår af Tabel 2 har der været flest afbrydelser af elforsyningen og også en del afbrydelser af vandforsyningen. De fleste byer har således oplevet en eller flere afbrydelser af strømmen eller vandet i løbet af året, uden det har været planlagt. Det er kun sket få gange med hensyn til varmforsyningen.

En del afbrydelser skyldes udefrakommende omstændigheder. Det kan eksempelvis være situationer, hvor anlæg bliver påkørt eller ramt i forbindelse med anlægsarbejde.

Vi arbejder for, at antallet af ikke-planlagte afbrydelser bliver reduceret, samt at der ved skader på distributionsnet mv. sker en hurtig udbedring og genoprettelse af forsyningen.

Medarbejdere i Itilleq

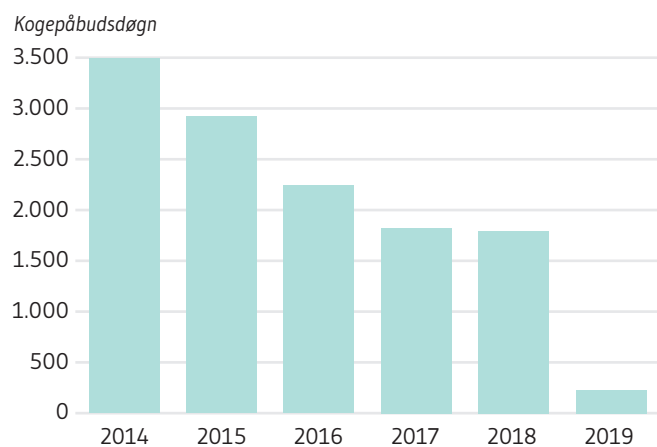
Vandværk i Nuuk

Vandkvalitet

Nukissiorfiit har haft et særligt fokus på at højne vandkvaliteten de seneste år og vil i 2020 intensivere indsatsen yderligere. Udviklingen i vandets kvalitet kan blandt andet ses på antallet af kogepåbudsdøgn, som vist i Figur 9. Med kogepåbudsdøgn menes det samlede antal døgn, der i løbet af året har været kogeanbefaling på lokationer i landet. Antallet af kogepåbudsdøgn var i 2019 nede på 230.

Figur 9

Antal kogepåbudsdøgn, 2014-2019

Lave priser på el, vand og varme

Priserne for Nukissiorfiits produkter har betydning for kundernes adgang til vand og energi. Derfor forsøger vi at holde priserne så lave som muligt. I 2018 blev priserne på el og vand sænket markant som følge af Naalakkersuisuts ensprisreform. Det lave niveau er blevet fastholdt i 2019. Der var dog behov for at hæve priserne på el og vand en smule fra august 2019 som følge af de prisstigninger på olie.

Nukissiorfiit fastholder også det lave prisniveau i 2020, som vist i Tabel 3. Der arbejdes på at sænke varmepriserne for at øge incitamentet til at bruge offentlig varmforsyning i stedet for privat opvarmning. Det vil øge brugen af vedvarende energi og udnyttelsen af overskudsvarme fra Nukissiorfiits anlæg og fra offentlige affaldsforbrændingsanlæg igennem den eksisterende infrastruktur. Derved reduceres olieforbruget, og det er positivt for samfundet både i forhold til økonomi og miljø.

Tabel 3

Priser på el, vand og varme i 2017-2019 for almindelige forbrugere

		2017		2018		2019	
		min	max	min	max	min	max
El	kr./kWh	1,63	3,25	1,60	1,60	1,60	1,65
Vand	kr./m ³	19,12	33,40	19	19	19	20
Varme	kr./MWh	710	770	680	770	680	740

Kundetilfredshed

Det er Nukissiorfiits mål at have Grønlands bedste kundeservice. For at leve op til det fik vi i 2019 foretaget en kundetilfredshedsundersøgelse. Resultaterne af undersøgelsen viste, at 76 % af kunderne overordnet set er tilfredse eller meget tilfredse med Nukissiorfiit. En stor del af kunderne giver udtryk for, at Nukissiorfiit har et godt image. Der er også generelt tilfredshed med Nukissiorfiits regninger og håndtering af forsyningsproblemer. Kunderne ser gerne, at der er mulighed for at få mere rådgivning og information om Nukissiorfiits produkter.

Den direkte kontakt mellem kunde og Nukissiorfiit har stor betydning for kundetilfredsheden. Derfor arbejder vi videre med at styrke vores kundeservice og adgangen til information for kunderne. De konkrete initiativer omfatter blandt andet projektet om digital kundeoplevelse (se side 21), etableringen af en *key account management*-funktion (se side 18-19) samt fastholdelse af lave priser.

Forventninger til 2020

I 2020 fortsætter vores arbejde med at modernisere og optimere forsyningen. Vi forventer, at vandkvaliteten fortsat forbedres, og at der for alvor kommer gang i projekteringen og etableringen af vedvarende energianlæg.

VANDKVALITET SOM SÆRLIGT FOKUSOMRÅDE

Det er helt afgørende, at alle kan stole på, at der er rent drikkevand i hannerne. Vores indsats for at højne vandkvaliteten er derfor meget højt prioriteret i vores arbejde i 2020. Vi har gennemført gode initiativer i en række bygder, men i 2020 vil vi intensivere indsatsen i både byer og bygder samt sikre et styrket kriseberedskab.

FORTSAT FORRETNINGSUDVIKLING

Vi fortsætter i 2020 vores arbejde med at optimere Nukissiorfiit som forretning – med det mål at skabe overskud til at finansiere vedvarende energiprojekter og bevare det lave prisniveau. Det handler om at optimere interne processer, eksempelvis ved øget brug af softwarerobotter og data. Det handler samtidig om at indgå i en tættere dialog med kunderne og udvikle og øge afsætningen af vores produkter.

VEDVARENDE ENERGIPROJEKTER OVER HELE LANDET

Vi kan i 2020 tage nogle vigtige, store skridt mod større selvforsyning med vedvarende energi. Vi forventer, at finansieringen af de to vandkraftprojekter, i Qasigiannugit og Aasiaat samt i Nuuk, falder på plads, så projekterne kan igangsættes. Derudover er det vores håb, at der findes et politisk flertal for opsætning af vindmøller i Nanortalik. I 2020 vil der blive opsat solceller flere steder i landet, og planlægningen af vedvarende energiprojekter fortsætter.

UDVIKLING AF VORES ORGANISATION

Nukissiorfiit skal være en professionel og attraktiv arbejdsplads, der er en central aktør i forhold til bæredygtig udvikling af samfundet. Vi vil udvikle vores organisation med dette for øje og samtidig blive bedre til at fortælle omverdenen om vores arbejde. Derfor vil vi fra 2020 øge vores kommunikationsindsats eksternt og internt og samtidig arbejde med strategisk kompetenceudvikling og rekruttering. Målet er at forbedre vores muligheder for at tiltrække arbejdskraft og sikre en fortsat høj trivsel blandt medarbejderne. Alle skal kunne gå stolte og tilfredse på arbejde.

Økonomi

LEDELSENS VURDERING AF VIRKSOMHEDENS ØKONOMI

Nukissiorfiit har siden årsskiftet 2017/2018 været i stand til at oprettholde en drift med de priser, som blev indført med Ensprisreformen. Formålet med denne prissætning var at give landets borgere et løft til deres økonomi, både privat og erhverv. Nogle steder blev prisen reduceret med 53 %, og i gennemsnit reduceredes prisen med 28 %. Reduktionen var størst i byggerne og yderdistrikterne og mindst i de største byer. Vi er stolte over at have medvirket til økonomisk vækst i samfundet igennem gode økonomiske vilkår på el og vand. Prissætningen er ikke justeret væsentligt siden og er bibeholdt hen over årsskiftet 2019/2020.

Øget pres

Det eksterne pres på virksomheden er stødt voksende. 2019 endte med at blive et varmt år, hvilket har reduceret varmeindtægterne, og med den globale opvarmning er der nok flere varme år i vente end kolde år. Yderligere opleves en øget belastning fra høj byggeaktivitet i samfundet, som både giver anledning til et højere prisniveau ved Nukissiorfiits anlægsopgaver og mange byggemodningsaktiviteter, hvor Nukissiorfiit er medfinansierende. Det forventes, at denne aktivitet vil vedblive en årrække endnu. Endeligt opleves der væsentlige omkostninger til havarier og i 2019 særligt til vandforureningen i Uummanaq.

Reinvesteringer og vedligeholdelseskostninger

I Naalakkersuisuts Sektorplan for energi- og vandforsyning fra 2017 fremgår det, at Nukissiorfiits vurdering af behovet for reinvesteringer er minimum 150 mio. kr. årligt. Reinvesteringen dækker ikke over nye anlæg, moderniseringer, anlægsudvidelser i vedvarende energi eller i øget vandkvalitet. Det fremgår videre af sektorplanen, at ekstraordinære investeringer til udvidelse af det hidtidige aktivitetsniveau vil skulle finansieres ved særskilte anlægs(udlåns-)bevillinger. Det kan f.eks. være store investeringer i nye vandkraftværker eller til nye ansvarsområder så som overtagelse af varmecentraler/-kedler i alle dele af landet.

Tabel 4

Investeringer i perioden 2016-2019 i mio. kr.

Anlægskategori	2019	2018	2017	2016
Reinvestering	61	134	61	75
Nye anlæg/Modernisering	80	42	53	23
Vedvarende energi-anlæg	3	17	18	18
Vandkvalitet	47	15	12	13
Investeringer i alt	192	208	144	128

I de senere år har Nukissiorfiit øget sit samlede investeringsniveau til 200 mio. kr. om året. Investeringerne har været fordelt på ovenstående kategorier. Det lave niveau af reinvesteringer afhjælpes i et vist omfang af Nye anlæg/Modernisering, som i nogle tilfælde kan erstatte gammelt udstyr.

Fremtiden

Nukissiorfiit har igennem mange år arbejdet med optimering, både hvad angår omkostninger, men også i forhold til mersalg. Særligt mersalg af varme er et forretningsområde, som muliggør, at Nukissiorfiit kan øge sin omsætning og sit dækningsbidrag. Dette arbejde har muliggjort massive besparelser for borgere og for Landskassen igennem de sidste mange år.

Nukissiorfiit vil derfor fremover opprioritere reinvesteringer i eksisterende anlæg, således at normalbilledet mere svarer til 2018 for så vidt angår reinvesteringer. I overensstemmelse med Sektorplan for energi- og vandforsyning skal de gode værdiskabende infrastrukturprojekter, som sektorplanen angiver, til politisk stillingtagen og dermed til finansiering igennem Landskassen. Et eksempel herpå er Inatsisartuts beslutning om at arbejde videre med etablering af nyt vandkraftværk ved Qasigiannuit/Aasiaat og udvidelse af Buksefjorden Vandkraftværk ved Nuuk, hvor Inatsisartut skal tage stilling til finansieringen på efterårssamlingen 2020.

GENNEMGANG AF REGNSKABET 2019

Omsætning

Nukissiorfiits primære omsætning bestemmes af afsætningen af el, vand og varme målt i mængder multipliceret med produktpriserne.

Nukissiorfiits sekundære omsætning omfatter navnlig servicekontraktbetalingen, etableret i forbindelse med ensprisreformen, samt gebyrer og andre tjenesteydelser, herunder installations- og entreprenørvirksomheder mv. i Qaanaaq og Itoqqortoormiit.

Omkostninger

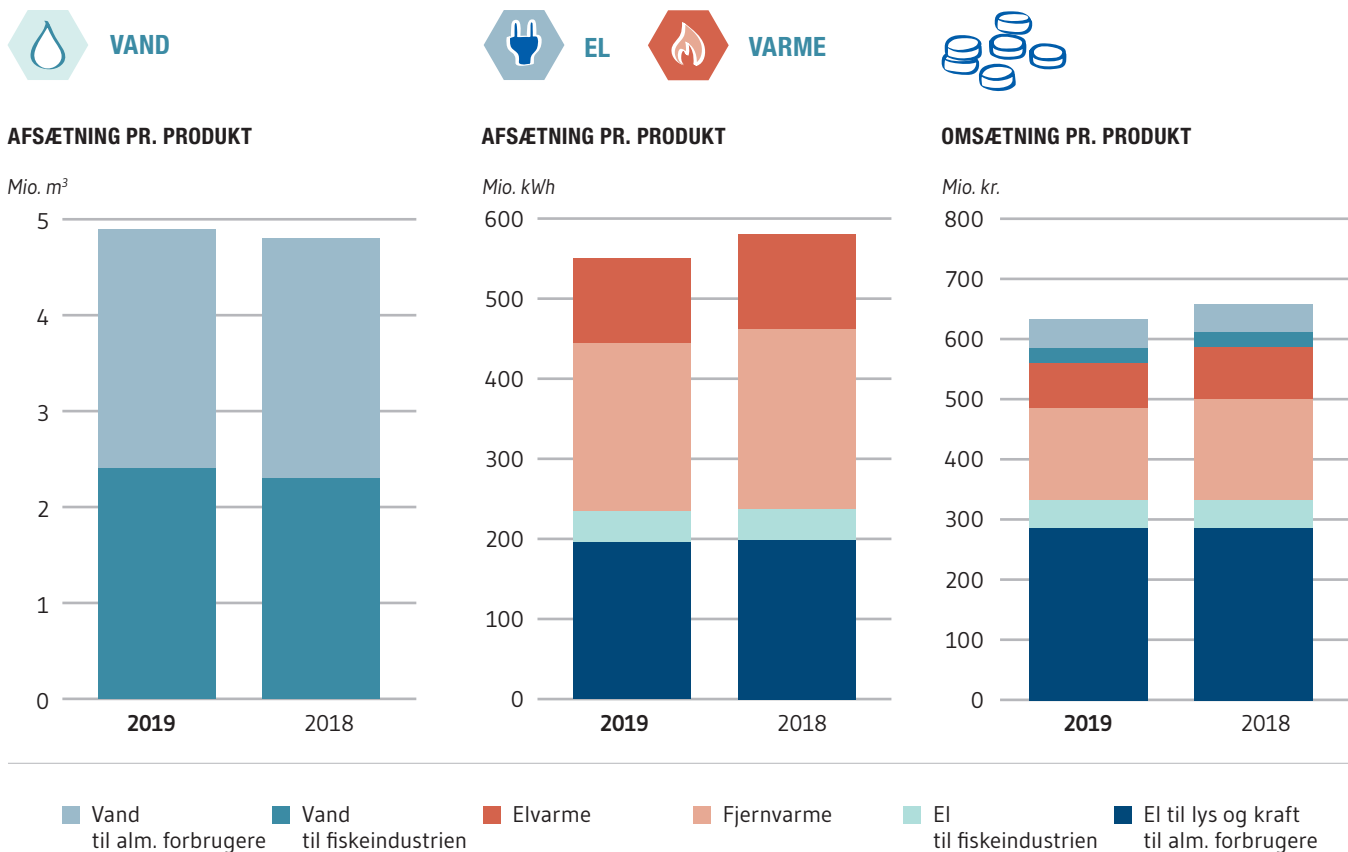
Nukissiorfiits omkostninger kan inddeles i fem hovedgrupper:

1. Vareforbrug på 178,8 mio. kr. (23,0 %), der i al væsentlighed er dieselolie
2. Personaleomkostninger på 191,5 mio. kr. (24,6 %)
3. Andre kapacitetsomkostninger på 179,8 mio. kr. (23,1 %)
4. Afskrivninger på 123,0 mio. kr. (15,8 %)
5. Renter på lån til Landskassen på 81,3 mio. kr. (10,5 %)

Selvom vandkraft er den primære energikilde, benytter Nukissiorfiit fortsat dieselolie mange steder. Udgifterne til dieselolie udgør derfor fortsat en betydelig del af Nukissiorfiits omkostninger. I takt med, at Nukissiorfiits produktion i højere grad baseres på vedvarende energi, forventes dieseloliens andel af de samlede omkostninger at falde.

Figur 10

Afsætning og omsætning i 2019 og 2018 fordelt på vand og energi

Nukissiorfiit ansætter konsekvent nye medarbejdere på gældende overenskomstvilkår. Udviklingen i personaleomkostningerne varierer med antallet af ansatte samt lønstigninger aftalt ved Selvstyrets og fagforeningernes overenskomstforhandlinger.

Afskrivningerne afspejler de anlægsinvesteringer, som Nukissiorfiit har foretaget igennem årene. En betydelig del af afskrivningerne vedrører derfor vandkraftværker. På langfristede lån fra før 2016 betales 6 % i rente til Landskassen, mens der på nye lån betales 3 % i rente. Renten på lån, der oprindeligt blev forrentet med 6 %, bliver dog gradvist sænket til 3 %. Det sker med en årlig rentenedsættelse på 0,22 %.

Balance

Værdien af Nukissiorfiits aktiver andrager 3,0 mia. kr. og består alt-overvejende af produktionsanlæg og dernæst af varebeholdninger, kundetilgodehavender og likvider. Nukissiorfiits egenkapital er 1,3 mia. kr., og virksomhedens lang- og kortfristede gæld til Landskassen beløber sig til 1,6 mia. kr. Fremmedfinansieringen i øvrigt udgøres af skyldig løn og gæld til leverandører, i alt 93,9 mio. kr.

Vandkraftværk i Sisimiut

Tjek af varmforsyning i Sisimiut

Interesser

KUNDER

Nukissiorfiit har på landsplan 20.000 kunder, hvoraf 20.000 køber el, 8.700 køber vand, og 4.100 køber varme. I alt ca. 12.000 kunder betaler via Betalingservice.

Nukissiorfiits samlede kundetilgodehavende og tab ultimo året har de seneste år udviklet sig således:

Udestående og tab i mio. kr.	2019	2018	2017
Kundetilgodehavender (debitorer) ⁶	130,1	129,6	149,5
Realiserede tab på debitorer	0,5	2,1	1,4

Tab opstår typisk i forbindelse med erhvervskunders konkurs, dødsboer og kunder, som flytter fra landet.

MEDARBEJDERE

Nukissiorfiit har 405 medarbejdere, opgjort som fuldtidsansatte. Heraf er 338 månedslønnede og 67 timelønnede. Det er en stigning i forhold til 2018, hvor antallet af medarbejdere var 395, opgjort som fuldtidsansatte. Alle medarbejderne er bosiddende i Grønland.

LEVERANDØRER

I 2019 har Nukissiorfiit samlet foretaget indkøb for 533 mio. kr. mod 572 mio. kr. i 2018. Indkøb hos lokale leverandører udgjorde 68 % af indkøbene (inklusive køb af gasolie). Det er målsætningen at samle indkøbene til større volumen hos færre leverandører i rammen af større konkurrence og bedre prisvilkår for Nukissiorfiit. I 2019 udgjorde indkøb af gasolie 30 % af det samlede indkøb svarende til 161 mio. kr.

EJERE

Nukissiorfiit er en nettostyret virksomhed underlagt Departementet for Erhverv, Energi, Forskning og Arbejdsmarked under Naalakkersuisoq Jess Svane. Virksomheden er i sidste ende ejet af samfundet og af virksomhedens kunder.

Landstingsforordningerne om energiforsyning af 1997 og tilsvarende af 2007 om vand sætter rammerne for Nukissiorfiits virksomhed som den primære leverandør af el, vand og varme i Grønland. Indenfor de givne rammer og under hensyntagen til de samfundsøkonomiske vilkår skal Nukissiorfiit fungere som en selvstændig erhvervsvirksomhed med fokus på øget brug af vedvarende energiteknologi og på kundefeffektive løsninger. Nukissiorfiits priser samt salgs- og leveringsbetingelser godkendes af Naalakkersuisut.

⁶ Der er alt overvejende tale om fakturaer, der ikke var forfalden til betaling på statusdagen (pr. 31. december 2019), og ikke et udtryk for en særlig eller unormal risiko

Risikostyring

FORSYNINGSSIKKERHED

For at undgå ikke-planlagte afbrydelser af forsyningen, dvs. sikre en høj forsyningssikkerhed, arbejder Nukissiorfiit kontinuerligt med at forbedre den eksisterende infrastruktur. Det sker både i form af øget overvågning, forbedret styring, modernisering, redundans i distributionsnettet samt med lagerføring af kritiske komponenter. Det er desuden sådan, at back-up- og reservekapaciteten de enkelte steder er afstemt efter byernes og bygdernes befolkningsstørrelser og mulighederne for hurtigt at kunne sejle eller flyve nød anlæg ind. Beredskabsplaner udarbejdes og opdateres desuden løbende.

MEDARBEJDERE

Fastholdelse og tiltrækning af veluddannede medarbejdere til offentlige lønninger kan være en udfordring. Nukissiorfiit arbejder derfor målrettet på at sikre lokal forankret bemanning af alle enheder i organisationen og på at sikre gode arbejdsforhold, der tiltrækker medarbejdere med de kompetencer, som Nukissiorfiit efterspørger.

OLIEPRIS OG VALUTA

Nukissiorfiits indkøb af dieselolie afregnes i kr., og udsving i olieprisen bevirker, at Nukissiorfiits omkostninger samsvinger med olieprisen. Dertil er der en naturlig sammenhæng over til Nukissiorfiits prissætning. Sidstnævnte er dog politisk bestemt, hvorfor der kan være tidsforskydning imellem samt enkelte tilfælde med afvigelser fra nævnte princip.

Styring og overvågning af forsyningen i Sisimiut

SALGSPRISER

Nukissiorfiits priser samt salgs- og leveringsbetingelser godkendes af Naalakkersuisut på baggrund af oplæg fra Nukissiorfiit. Priserne afspejler derfor i nogen grad politiske valg og ikke direkte de underliggende produktionsomkostninger.

Alle kunder har siden ensprisreformen, der trådte i kraft i januar 2018, betalt de samme priser for el, vand og varme. Den landbase-rede fiskeindustri betaler imidlertid helt ned til 41,5 % af de lokale enhedsomkostninger, dog maksimalt 1,65 kr./kWh el og 20,00 kr./m³ vand, som er de almindelige priser for disse produkter samt minimum 41,5 % af forbrugerpriserne. Dette betyder reelt, at der i de store byer kan være lavere priser, mens der i bygder og mindre byer ikke er forskel på prissætningen for private og fiskeindustrien.

LEVERANDØRER

Nukissiorfiit er i en grønlandsk sammenhæng en større virksomhed, men i relation til flere nødvendige udenlandske leverandører er Nukissiorfiit i økonomisk sammenhæng en mindre betydende kunde. Det betyder i praksis, at Nukissiorfiit ikke altid kan opnå de samme gunstige leverings- og prisvilkår som leverandørenes betydeligt større kunder, samt at Nukissiorfiit potentielt bliver afhængig af samarbejdspartnere, der har erfaring med arktiske forhold. Tilsvarende er leverandørudbuddet i flere bosteder begrænset, hvilket eksempelvis kan fordyre Nukissiorfiits anlægsarbejder.

Nukissiorfiit arbejder generelt på at fylde mere hos færre kvalificerede leverandører samt at understøtte udviklingen af en lokal kompetent og konkurrencedygtig leverandørbase. Lange leveringsforhold nødvendiggør en lagerbeholdning af kritiske komponenter, og flere steder i landet har begrænsede tidsperioder, hvor der besejles. Det sætter ekstra krav til planlægning samt styring og opfølgning på vareflow både til reservedele samt til anlægsprojekter.

RENTERISIKO

Nukissiorfiit har alle låneaftaler med Grønlands Selvstyre. Derfor er der aktuelt ingen risiko for markedsrentepåvirkning af Nukissiorfiit. På langfristede lån fra før 2016 betales 6 % i rente til Landskassen, mens der på nye lån betales 3 % i rente. Lån, der forrentes med 6 %, bliver gradvist sænket til 3 %. Det sker med en årlig rentenedsættelse på 0,22 %. Renteudgifterne forventes derfor at være faldende over tid.

KLIMAFORANDRINGER

Tørke er allerede i dag en udfordring mange steder i verden og også lokalt i Grønland. Ændringer i nedbørsmønstret udgør en konkret trussel for Nukissiorfiit, idet vandkraftværkerne og drikkevandsforsyningen er afhængige af nedbørsmængderne. Hvis Nukissiorfiits vandkraftværker på sigt skal suppleres med yderligere oliebaseret el- og varmeproduktion, belastes virksomhedens resultat negativt, ligesom nye drikkevandsøer gennem nye anlægsinvesteringer skal forbindes til det eksisterende vandforsyningsnet.

Klimaforandringer har hidtil haft den effekt på Nukissiorfiits vandkraftværker, at der kan konstateres øget afsmeltning til nogle af landets vandkraftreservoirsøer. Det har betydet, at der kan aftappes større mængder vand i Paakitsoq end oprindeligt antaget. Nukissiorfiit samarbejder med Asiaq og DTU om klimaforandringsprognoser, som vurderer afsmeltning og nedbørsmængde til landets eksisterende og fremtidige vandkraftoplande.

Omvendt har varme, øget fordampning og reduceret nedbør medført, at drikkevandsressourcer flere steder i Grønland er under pres. Det gør, at Nukissiorfiit løbende vurderer drikkevandsressourcer og udvider eksisterende forsyningsoplande ved inddragelse af fjernere-liggende søer. Dette er naturligvis en væsentlig omkostning for Nukissiorfiits anlægsprogram.

IT-SIKKERHED

Der er over hele verden opmærksomhed på risikoen for hacking og lignende af forsyningselskaber og øvrig kritisk infrastruktur. Der er behov for et vedvarende fokus på at øge IT-sikkerheden for at undgå cyberangreb, der kan påvirke energi- eller vandforsyningen.

Nukissiorfiit fik i 2018 foretaget en sikkerheds- og sårbarhedsanalyse af virksomheden. Som opfølgning er der arbejdet med at sikre adgang til IT-systemer og forsyningsanlæggenes styresystemer, som beskrevet i afsnittet *Digitalisering*.

BEMÆRKNINGER TIL ÅRSREGNSKABET

Årets resultat blev et mindre underskud på -5 mio. kr. mod et overskud på 4,6 mio. kr. i 2018. Omsætningen blev i alt 749 mio. kr. i 2019 mod 782 mio. kr. i 2018. Nettofaldet er 32,5 mio. kr.

Fra årsskiftet 2018/2019 blev 2018-tarifferne fastholdt, men pr. 1. august 2019 blev tarifferne forhøjet til 1,65 kr. pr. kWh el og 20,00 kr. pr. m³ vand som følge af, at prisen på olie blev hævet tidligere på året. Den samlede effekt af prisstigningen på el- og vandforbrug var i alt 6,2 mio. kr. Omsætningsfaldet som følge af reduceret afsætning var i alt 38,2 mio. kr. Det afgørende er varmeafsætningen, som er faldet, da klimaet var varmere i 2019 end i 2018. I alt er der solgt 27 GWh mindre varme i 2019, hvilket er ca. 8 % mindre el-baseret og vandbåren varme end i 2018. El-afsætningen er også reduceret, dog kun med en omsætningseffekt på godt 3 mio. kr. eller under 1 % af 2018-niveaue. Vandomsætningen er 2,2 mio. kr. højere i 2019 end i 2018 og kan forklares med prisstigningen pr. 1. august 2019.

Anden nettoomsætning er faldet med 3 mio. kr. Det er indtægter fra servicekontrakten, som er reduceret – i alt med 7,8 mio. kr. Servicekontrakten var og er til delfinansiering af de nye enspriser, der trådte i kraft 1. januar 2018, og hvor alle har oplevet prisreduktioner. Der har modsat været større driftstilskud til gadelys som følge af mere udført reparation og vedligeholdelse – i alt 4 mio. kr. Debitorgebyrerne og her primært rykkergebyrer er i alt steget med 1,1 mio. kr.

Vareforbrug, der væsentligst omfatter gasolie til el- og varmeproduktion, er faldet med 15,3 mio. kr. i 2019 i forhold til 2018. Omkostningen til gasolie i 2019 var 161 mio. kr. mod 176 mio. kr. i 2018. Olieprisen var i 2019 ca. 2 % højere end året tidligere. Det vil sige, at der mellem de to år har været en meromkostning som følge af prisstigningen på godt 3 mio. kr., hvorfor der således er brugt ca. 3,5 mio. liter mindre olie i 2019. Forskellen skyldes, at det, særligt i Sisimiut, har været muligt at levere størstedelen af varmeproduktionen via vandkraft, frem for olieforbrug igennem oliekedler.

Løn- og personaleomkostninger er i 2019 steget med 16,6 mio. kr. Hele stigningen ligger på lønomkostningerne, som netop er øget med 16,6 mio. kr. Stigningen skyldes færre ubesatte stillinger, en række personalesager og fagforenings-sager samt indbetaling af lønsumsafhængige bidrag vedrørende tidligere år. Personaleomkostninger, herunder uddannelsesomkostninger, er på niveau med forbrugt året tidligere.

Øvrige kapacitetsomkostninger, der blandt andet omfatter forsikringer og drift af anlæg og bygninger, var i 2019 på 179,8 mio. kr. mod 193,8 mio. kr. i 2018, dvs. et fald på 14 mio. kr. I år 2018 driftsførtes 18,3 mio. kr. anvendt til forundersøgelser af en eventuel udvidelse af

vandkraftværket i Qorlortorsuaq samt 4,4 mio. kr. til vindmølleforsøg i Sisimiut. Ses der bort fra disse omkostninger er forbruget til drift og vedligehold steget i 2019 i størrelsesordenen knap 9 mio. kr.

Der har været en del flere havarier i år 2019. Ikke mindst sagen omkring forurenede vand i Uummannaq belaster kapacitetsomkostningerne hårdt med 5,2 mio. kr. Træk af forbrug til vedligeholdelse af produktionsudstyret har været højere i år 2019. Her har bl.a. hovedoverhalinger af elværksmotorer i Aasiaat været omkostningstunge. Vedligeholdelsen af gadelys har også været noget højere i 2019, mens det øvrige distributionsnet til gengæld er noget lavere end året tidligere. Ibrugtagning af en del nye boliger i specielt Nuuk har medført et forbrug af afregningsmålere. Til formålet er der anvendt knap 4 mio. kr. mere i 2019. Datatransmission er bogført 3,6 mio. kr. under 2018 og skyldes en periodiseringsforskydning imellem årene. Der er anvendt 2 mio. kr. mindre til IT-konsulenter og godt 2 mio. kr. mindre til indkøb af IT-udstyr. Derimod er der til andre konsulenter forbrugt for ca. 2 mio. kr. mere end i år 2018.

Af- og nedskrivninger udgjorde 123 mio. kr. i 2019 mod 127 mio. kr. i 2018. Faldet skyldes, at ERP-systemet Xellent og 2015-investering i netværk og infrastruktur blev færdigafskrevet i år 2018, hvor de belastede regnskabet med afskrivninger på 13,6 mio. kr. Effekten deraf udlignes dog i nogen udstrækning af nye investeringer i produktionsanlæg og IT-hardware i løbet af 2018 og 2019.

Renteomkostningen var 81,3 mio. kr. i 2019, som er et fald på 4,1 mio. kr. i forhold til 2018, svarende til 4,8 %. Faldet skyldes afdrag på gamle lån til højere rentesats end nyoptagne lån samt rentereduktion på gamle lån.

Debitormassen var 130,1 mio. kr. i 2019, som er en stigning på 0,5 mio. kr. i forhold til 2018. Den lille stigning skyldes de lidt højere takster i år 2019 og en lidt højere afsætning i december, da de ældre tilgodehavender er reduceret i forhold til året tidligere. Stigningen er hos enkelte storkunder, hvor betalingsevnen anses for intakt.

Bankbeholdningen var ultimo 2019 13,5 mio. kr. mod 8,6 mio. kr. i 2018. Trækingsretten var i 2019 negativ med 3,6 mio. kr., hvor den i 2018 var på 24,8 mio. kr. Den samlede likviditet faldt således med 23,5 mio. kr.

Den samlede balance udgjorde 3,1 mia. kr. ved udgangen af 2019 mod 2,9 mia. kr. året tidligere. Nettogælden til Landskassen udgjorde 1,6 mia. kr. mod 1,5 mia. kr. i år 2018 og egenkapitalen 1,4 mia. kr. som ved udgangen af 2018.

Råvandsforsyning til Uummannaq

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med Selvstyrets bekendtgørelse nr. 24 af 22. december 2017 om regnskabsaflæggelse for Grønlands Selvstyres nettostyrede virksomheder. Bekendtgørelsen pålægger Nukissiorfiit at aflægge regnskab efter den danske årsregnskabslov, herunder primært bestemmelserne for regnskabsklasse C-virksomheder. Det sker under hensynstagen til, at Nukissiorfiit er en offentlig forsyningsvirksomhed underlagt politisk prisregulering.

RAPPORTERING OM SAMFUNDSANSVAR

Årsregnskabet indeholder Nukissiorfiits rapportering om samfundsansvar. Rapporteringen følger kravene i årsregnskabsloven.

GENERELT OM INDREGNING OG MÅLING

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes. Endvidere indregnes omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening, herunder afskrivninger og nedskrivninger samt tilbageførsler som følge af ændrede regnskabsmæssige skøn af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen efter gældende indværende regelsæt.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet for hver enkelt regnskabspost.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterer på balancedagen.

Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle og materielle anlægsaktiver gennemgås årligt for at afgøre, om der er indikation af markant værdiforringelse ud over det, som udtrykkes ved normal afskrivning.

NETTOOMSÆTNING

Nettoomsætning omfatter primær omsætning, som udgøres af det til kunderne fakturerede salg, samt sekundær omsætning, som udgøres af servicekontraktbetalinger, gebyrer samt øvrig omsætning.

EKSTRAORDINÆRE POSTER

Ekstraordinære poster omfatter indtægter og omkostninger, der hidrører fra begivenheder, som ikke hører under virksomhedens ordinære drift, og som derfor ikke forventes at være tilbagevendende.

MATERIELLE OG IMMATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

Hovedprincippet for aktivering af anlæg er, at anlæggene aktiveres i den måned, hvor anlæggene tages i brug, hvorefter afskrivningen påbegyndes.

Anlæg, som har karakter af forsøgsprojekt, der på ibrugtagningstidspunktet for anlægsinvesteringen ikke er rentable, omkostningsføres.

For rullende materiel og inventar påbegyndes afskrivningen måneden efter anskaffelsen.

Bygninger og maskiner afskrives i henhold til forventede brugstider.

IT-anskaffelser omkostningsføres som hovedregel, medmindre de indgår i et større samlet IT-projekt med en forventet flerårig brugstid, og indregnes da som immaterielle anlægsaktiver.

Der foretages lineære afskrivninger, baseret på følgende vurdering af aktiverens forventede brugstider:

Bygninger og anlæg inkl. distributionsnet	5-80 år
Rullende materiel og maskiner	4-10 år
IT-projekter og ERP-software	3-5 år

Aktiver med en anskaffelsværdi på under 50.000 kr. pr. enhed udgiftsføres fuldt ud i anskaffelsesåret.

REGULERINGSBEHANDLING

Ved et årsresultat, som overstiger +/-2,5 % af nettoomsætningen, foranlediger dette en værdiforringelsestest af alle virksomhedens anlægsgrupper pr. lokalitet og pr. produktsegment for at identificere de anlæg, som kan give anledning til en regulering. I beregningerne inddrages samtlige virksomhedens omkostninger og hele virksomhedens omsætning. Der korrigeres alene for eventuelle strukturelle ændringer samt helt særlige begivenheder, som ikke har vedvarende karakter.

Udgangspunktet for beregning af reguleringer sker efter "Selvstyrets bekendtgørelse nr. 22 af 22. december 2017 om fastlæggelse af priser for el, vand og kollektiv varme m.v.", kapitlerne 3 til 7 om beregning af Nukissiorfiits enhedsomkostninger og fordelingsregnskab. Enhedsomkostningen beregnes som vægtet gennemsnit af de seneste 3 års omkostninger.

Enhedsomkostningerne pr. anlæg og produktsegment sammenholdes med anlæggets evne til at generere omsætning ud fra de aktuelle vægtede gennemsnitstariffer. De vægtede gennemsnitstariffer korrigeres ligeledes for eventuelle strukturelle ændringer så som ændring i servicekontraktbetaling, der indregnes som en tarifførhøjelse.

Alle virksomhedens overskudsgivende anlæg betragtes som en krydssubsidiering til de underskudsgivende anlæg. Der anlægges her en betragtning om et gennemsnit af de seneste 3 år, i kongruens med ovenstående metode vedrørende enhedsomkostninger.

Herved fremkommer et regnskab, som er lokalitetsbestemt og segmentopdelt, og som viser, hvor Nukissiorfiit har overskud eller underskud ud fra indeværende og de to foregående årsregnskaber. Fordeleingsregnskabet er vedlagt som bilag.

Såfremt der hen over 3 år er balance imellem overskudsgivende og underskudsgivende aktiviteter, tolket som et årsresultat inden for +/-2,5 % af den gennemsnitlige nettoomsætning for de seneste 3 år, foretages der ikke en værdiforringelsestest eller en regulering af anlægsaktiverne.

Herved sikres et fokus på virksomhedens anlægsaktivmasse set over for virksomhedens strukturelle indtjeningssevne og strukturelle omkostningsniveau.

BEHANDLING AF NEDSKRIVNINGER

Underskud større end ovenfor anført vil foranledige en ny nedskrivning af anlægsaktiver på underskudsgivende lokaliteter og vil have resultatpåvirkning.

BEHANDLING AF OPSKRIVNINGER

Overskud udover ovennævnte resultatsspænd vil resultere i, at aktiver, der er reguleret ved værdiansættelsestesten primo 2018, og som nu har indikation på en højere værdi end den bogførte, vil blive opskrevet indtil deres kostpris. Opskrivningen foretages, så længe afskrivningseffekten ikke medfører et samlet underskud, og så længe den ikke overstiger nedreguleringen primo 2018.

Opskrivninger og tilbageførsler af tidligere nedskrevne anlægsinvesteringer vil blive foretaget som reguleringer i foretagne nedskrivninger uden effekt på resultatopgørelsen.

VAREBEHOLDNINGER

Varebeholdninger værdiansættes til kostpris opgjort efter gennemsnitsprincippet med tillæg af fragtomkostninger, dog undtaget lagre af gasolie. Disse værdiansættes til kostprisen. Der foretages nedskrivning til nettorealiseringsværdi, hvor denne er lavere end anskaffelsesprisen.

Gasolie og reservedele indgår i lagerværdien, jf. note til varebeholdning.

TILGODEHAVENDER FRA SALG

Tilgodehavender fra salg værdiansættes til pålydende værdi med fradrag af hensættelse til imødegåelse af tab. Hensættelse til tab opgøres på grundlag af en individuel vurdering af de enkelte tilgodehavender.

PENGESTRØMSOPGØRELSE

Pengestrømsopgørelsen præsenteres efter den indirekte metode og viser pengestrømme vedrørende drift, investeringer og finansiering samt virksomhedens likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrømme vedrørende driftsaktiviteter opgøres som driftsresultatet reguleret for ikke-kontante driftsposter, ændring i driftskapital samt ikke resultatførte driftsbevillinger fra Grønlands Selvstyre.

Pengestrømme vedrørende investeringsaktiviteter omfatter betalinger i forbindelse med køb og salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Pengestrømme vedrørende finansieringsaktiviteter omfatter optagelse af lån, afdrag på rentebærende gæld og ændring i trækning retten hos Grønlands Selvstyre.

Likvider omfatter virksomhedens indeståender i bank samt kontante kassebeholdninger.

NØGLETAL

Nøgletal er udarbejdet i overensstemmelse med Finansforeningens vejledning "Anbefaling og Nøgletal". Der henvises til oversigt over hoved- og nøgletal vedrørende formlen for beregning af de enkelte nøgletal.

Formler til nøgletal:

Afkastningsgrad	:	Driftsresultat i % af balancesum
Soliditet	:	Egenkapital i % af balancesummen

Vindmølle i Sisimiut

RESULTATOPGØRELSE

(1.000 kr.)	2019	2018
Nettoomsætning		
Salg af el	417.540	433.897
Salg af vand	73.693	71.372
Salg af varme	152.899	168.379
Salg af restvarme	316	317
Anden nettoomsætning	104.937	107.936
Nettoomsætning i alt	749.385	781.901
Vareforbrug	(178.806)	(196.159)
Dækningsbidrag	570.579	585.742
Kapacitetsomkostninger		
1 Personaleomkostninger	(191.497)	(174.927)
Øvrige kapacitetsomkostninger	(179.814)	(193.842)
Kapacitetsomkostninger i alt	(371.311)	(368.769)
Resultat før renter og afskrivninger	199.268	216.973
Afskrivninger og nedskrivninger på aktiver	(122.959)	(126.987)
Resultat før renter mv.	76.309	89.986
Renter		
Renteudgift af anlægsgæld	(81.184)	(85.308)
2 Øvrige renter, netto	(147)	(87)
Renter i alt	(81.331)	(85.395)
Resultat før ekstraordinære poster	(5.022)	4.591
3 Ekstraordinære poster, netto	0	0
Årets resultat	(5.022)	4.591
Overført resultat	(5.022)	4.591

BALANCE

Aktiver

(1.000 kr.)		2019	2018
Anlægsaktiver			
Immaterielle anlægsaktiver			
4	Software	484	1.451
5	Software under udvikling	0	0
	Immaterielle anlægsaktiver i alt	484	1.451
Materielle anlægsaktiver			
6	Bygninger og anlæg	2.743.018	2.681.542
7	Anlæg under opførelse	80.421	69.998
8	Transportmidler og inventar	17.965	21.761
	Materielle anlægsaktiver i alt	2.841.404	2.773.301
	Anlægsaktiver i alt	2.841.888	2.774.752
Omsætningsaktiver			
Varebeholdninger			
9	Lagre	82.792	83.297
	Varebeholdninger i alt	82.792	83.297
Tilgodehavender			
10	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	130.111	129.606
	Tilgodehavende i Landskassen	0	24.766
11	Andre tilgodehavender	63	324
	Periodeafgrænsningsposter	0	0
	Tilgodehavender i alt	130.174	154.696
Likvide beholdninger			
	Likvider	13.500	8.603
	Omsætningsaktiver i alt	226.466	246.596
	Aktiver i alt	3.068.354	3.021.348

BALANCE

Passiver

(1.000 kr.)	2019	2018
Egenkapital		
Fast kapitalindskud	37.160	37.160
12 Regulering af anlægsværdier	905.940	905.940
13 Overført resultat	428.062	433.084
Egenkapital i alt	1.371.162	1.376.184
Gældsforpligtelser		
Langfristet gældsforpligtelser		
14 Langfristet gæld	1.527.262	1.479.960
Langfristet gældsforpligtelser i alt	1.527.262	1.479.960
Kortfristet gældsforpligtelser		
14 Kortfristet del af langfristet gæld	72.380	64.880
Øvrig gæld til Landskassen	3.648	0
Skyldige feriepenge og løn	22.936	20.246
Leverandører af varer og tjenesteydelser	39.114	58.288
Anden gæld	31.852	21.790
Periodeafgrænsningsposter	0	0
Kortfristet gældsforpligtelser i alt	169.930	165.204
Passiver i alt	3.068.354	3.021.348
15 Eventualforpligtelser og kontraktlige forpligtelser		

PENGESTRØMSOPGØRELSE

	(1.000 kr.)	2019	2018
	Årets resultat	(5.022)	4.591
	Af- og nedskrivninger af anlægsaktiver	122.959	126.987
	Ændring i driftskapital	(6.162)	33.475
16	Årets nettobevilling	0	0
	Driftens likviditetsvirkning	111.775	165.053
	Køb af anlægsaktiver	(190.761)	(190.466)
	Salg af anlægsaktiver	667	222
	Investeringens likviditetsvirkning	(190.094)	(190.244)
16	Optagne langfristede lån	117.000	78.400
16	Afdrag på langfristede lån	(62.198)	(60.479)
16	Ændring i trækingsretten	28.414	787
	Finansieringens likviditetsvirkning	83.216	18.708
	Årets samlede likviditetsvirkning	4.897	(6.483)
	Likvide midler 1. januar	8.603	15.086
	Likvide midler 31. december	13.500	8.603
	Likvide midler omfatter:		
	Kassebeholdning	1	1
	Bankbeholdning	13.499	8.602
	Likvider i alt	13.500	8.603

NOTER

(1.000 kr.)	2019	2018
1 Personaleomkostninger		
Nukissiorfiit har ingen forpligtelser til løbende pensionsudbetalinger.		
Personaleomkostninger kan specificeres således:		
Gager og lønninger	179.070	161.811
Øvrige personaleomkostninger	19.283	17.483
Egenproduktion af anlægsopgaver	(6.856)	(4.367)
Personaleomkostninger i alt	191.497	174.927
Samlet løn til direktionen, herunder pension mm.	1.500	1.209
Nukissiorfiit har i 2019 beskæftiget månedslønnede og timelønnede i et omfang svarende til 405 fuldtidsansatte mod 395 i 2018.		
2 Øvrige renter, netto		
Renteindtægt banker	0	0
Renteudgift Landskassen	(32)	0
Renteudgift banker	(72)	(32)
Diverse renteudgifter	(43)	(55)
Øvrige renter i alt	(147)	(87)
3 Ekstraordinære poster, netto		
I 2016 var afholdt en ekstraordinær omkostning på 2,3 mio. kr. Der er ikke forekommet ekstraordinære poster siden.		
Ekstraordinære indtægter	0	0
Ekstraordinære udgifter	0	0
Ekstraordinære poster i alt	0	0

(1.000 kr.)	2019	2018
4	Immaterielle anlægsaktiver	
Anskaffelsessum		
Primo	44.317	44.317
Korrektion til primo	0	0
Årets tilgang	0	0
Årets afgang	0	0
Anskaffelsessum ultimo	44.317	44.317
Af- og nedskrivninger		
Afskrivning primo	(42.866)	(28.291)
Årets afskrivninger	(967)	(14.575)
Tilbageførte afskrivninger på årets afgang	0	0
Af- og nedskrivninger ultimo	(43.833)	(42.866)
Bogført værdi pr. 31. december	484	1.451
5	Immaterielle anlægsaktiver under udvikling	
Anskaffelsessum		
Primo	0	0
Årets tilgang	0	0
Færdiggjorte anlæg	0	0
Bogført værdi 31. december	0	0

NOTER

(1.000 kr.)	2019	2018
6 Bygninger og anlæg		
Anskaffelsessum		
Primo	7.257.342	7.073.059
Korrektion til primo	0	0
Årets tilgang	176.806	199.684
Årets afgang	(79.313)	(15.401)
Anskaffelsessum ultimo	7.354.835	7.257.342
Af- og nedskrivninger		
Af- og nedskrivninger primo	(4.575.800)	(2.858.937)
Nedskrivning, korrektion til primo	0	(1.625.034)
Årets afskrivninger	(115.330)	(106.103)
Tilbageførte af- og nedskrivninger på årets afgang	79.313	14.274
Af- og nedskrivninger ultimo	(4.611.817)	(4.575.800)
Bogført værdi pr. 31. december	2.743.018	2.681.542
7 Anlæg under opførelse		
I årets tilgang på 191,6 mio. kr. er indeholdt egenproduktion på 6,9 mio. kr. I 2018 udgjorde egenproduktionen 4,4 mio. kr. af den samlede tilgang på 207,5 mio. kr.		
Anskaffelsessum		
Primo	69.998	88.733
Korrektion til primo	0	0
Årets tilgang	191.576	207.475
Færdiggjorte anlæg	(176.806)	(199.684)
Færdiggjorte anlæg driftsført	(4.347)	(26.526)
Bogført værdi 31. december	80.421	69.998

(1.000 kr.)		2019	2018
8	Transportmidler og inventar		
	Anskaffessum		
	Primo	82.695	76.526
	Korrektion til primo	0	0
	Årets tilgang	3.532	9.517
	Årets afgang	(3.968)	(3.348)
	Anskaffessum ultimo	82.259	82.695
	Af- og nedskrivninger		
	Afskrivninger primo	(60.934)	(58.877)
	Årets afskrivninger	(7.251)	(5.405)
	Tilbageførte afskrivninger på årets afgang	3.891	3.348
	Af- og nedskrivninger ultimo	(64.294)	(60.934)
	Bogført værdi pr. 31. december	17.965	21.761
9	Varebeholdninger		
	Gasolie	28.371	26.987
	Smøreolie	3.546	4.030
	Reserve dele og hjælpematerialer	50.875	52.280
	I alt	82.792	83.297
10	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		
	Bruttobeløbet på 136,8 mio. kr. er reguleret med 6,7 mio. kr. til dækning af tab på dubiøse debitorer.		
	Den tilsvarende regulering udgjorde ultimo 2018 7,0 mio. kr.		
	Reguleringen er fratrukket debitorer med de ældste saldi.		
	Aldersfordeling		
	0 - 30 dage	120.436	106.648
	30 dage - ½ år	7.546	14.780
	½ - 1 år	1.879	3.534
	Ældre	250	4.644
	I alt	130.111	129.606
11	Andre tilgodehavender		
	Posten "Andre tilgodehavender" består primært af betalte deposita.		

NOTER

(1.000 kr.)	2019	2018
12 Regulering af anlægsværdier		
1998	1.831.067	1.831.067
2004	742.294	742.294
2005	(36.438)	(36.438)
2006	7.851	7.851
2007	(14.594)	(14.594)
2008	4.682	4.682
2009	2.882	2.882
2011	(6.770)	(6.770)
2018	(1.625.034)	(1.625.034)
I alt	905.940	905.940
13 Overført resultat		
Overført fra tidligere år	433.084	428.493
Overført årets resultat	(5.022)	4.591
Bevillinger fra Landskassen		
Årets anlægstilskud	0	0
Årets nettobevilling	0	0
I alt	428.062	433.084

14 Langfristet gæld, der forfalder efter 5 år

Langfristet gæld, der forfalder efter 5 år, udgør 1.263 mio. kr.
I 2018 udgjorde beløbet 1.230 mio. kr.

15 Eventualforpligtelser/tilgodehavender og kontraktlige forpligtelser

Bohavetransportforpligtelser ved personalefratrædelse er ikke opgjort.

Væsentlige kontraktlige forpligtelser:

Der indgås løbende væsentlige kontraktlige forpligtelser vedrørende anlægsprojekter, der er finansieret over Finansloven, eller hvor der er givet tilladelse fra Selvstyret til at egenfinansiere anlægsprojekterne.

Nukissiofiit er løbende involveret i fælles byggemodningsprojekter i samarbejde med kommuner, med aftaler omkring deling af fællesomkostninger. I disse sager kan der ske udskydelser eller fejl i udførelsen, som kan få økonomisk påvirkning. Nukissiofiit har en sag af denne type fra 2018, som henføres som en eventualforpligtelse på 5 mio. kr.

(1.000 kr.)	2019	2018
16 Betalinger til og fra Landskassen		
Betalinger til Landskassen fra Nukissiorfiit		
Afdrag på langfristede lån	62.198	60.479
Renter på anlægslån	81.184	85.308
Renter på trækingsret	32	0
Positiv DAU-virkning i Landskassen	143.414	145.787
Ændring af saldo på trækingsretten	0	0
Positiv likviditetsvirkning i Landskassen	143.414	145.787
Betalinger fra Landskassen til Nukissiorfiit		
Årets nettobevilling	(64.955)	(72.730)
Bevillinger til anlægsprojekter	0	0
Optagne langfristede lån	(117.000)	(78.400)
Landskassens andel af gadelys	(7.142)	(4.258)
Negativ DAU-påvirkning i Landskassen	(189.097)	(155.388)
Ændring af saldoen på trækingsretten	(28.414)	(787)
Negativ likviditetsvirkning i Landskassen	(217.511)	(156.175)
Nukissiorfiits netto DAU-virkning i Landskassen	(45.683)	(9.601)
Nukissiorfiits netto likviditetspåvirkning i Landskassen	(74.097)	(10.388)
Driftsresultat opgjort i henhold til Landskassens principper		
Resultat ifølge resultatopgørelse	(5.022)	4.591
Regulering vedr. selvfinansierede anskaffelser	(73.761)	(112.066)
Regulering vedr. forskel mellem afskrivninger og afdrag på anlægslån	61.350	65.604
Resultat i henhold til Landskassens principper	(17.433)	(41.871)
Årets nettobevilling	0	0
Årets mindre- eller merforbrug	(17.433)	(41.871)
Henlæggelse ultimo	5.288	22.721

NOTER

(1.000 kr.)

17 Resultat pr. lokalitet og segment på el, vand og varme opgjort pr. by/bygd

BY/BYGD	Overskud		Underskud	
	EL	VAND	VARME	TOTAL
Nanortalik	-6.045	-921	45	-6.921
Appilattoq	-623	-160	-	-783
Narsaq Kujalleq	-637	-144	-	-781
Tasiusaq	-571	-510	-	-1.081
Ammassivik	-709	-223	-	-931
Alluitsup Paa	-1.467	-537	-	-2.004
Qaqortoq	2.919	-293	746	3.373
Saarloq	-438	-100	-	-538
Eqalugaarsuit	-761	-627	-	-1.388
Qassimiut	-499	-154	-	-653
Narsaq	5.487	-195	-49	5.244
Igaliku	-698	-404	-	-1.102
Qassiarsuk	-688	-133	-	-821
Paamiut	-6.272	1.120	2.067	-3.084
Arsuk	-1.345	-266	-	-1.611
Nuuk	96.614	4.931	31.073	132.617
Qeqertarsuatsiaat	-979	-142	128	-992
Kapisillit	-667	-149	-	-816
Maniitsoq	-7.263	377	2.821	-4.065
Atammik	-1.510	-716	-	-2.225
Napasq	-1.234	-563	-	-1.797
Kangaamiut	-2.139	-873	-	-3.012
Sisimiut	6.213	1.164	-1.364	6.013
Itilleq	-687	-42	-	-729
Sarfannguut	-1.279	-27	-	-1.306
Kangaatsiaq	-3.147	-271	-	-3.417
Attu	-823	-730	-	-1.553
Iginniarfik	-866	-861	-	-1.727
Niaqornaarsuk	-1.272	-211	-	-1.482
Ikerasaarsuk	-1.035	-108	-	-1.143
Aasiaat	-17.237	1.043	2.679	-13.516
Akunnaaq	-844	-211	-	-1.055
Kitsissuarsuit	-734	-162	-	-896
Qasigiannguut	-5.494	-629	980	-5.143
Ikamiut	-727	-168	-	-895

(1.000 kr.)

Fortsættelse

BY/BYGD

	EL	VAND	VARME	TOTAL
Ilulissat	5.800	1.329	-9.120	-1.991
Oqaatsut	-361	-115	-	-476
Qeqertaq	-1.190	-192	-	-1.382
Saqqaq	-1.249	-314	-	-1.563
Ilimanaq	-1.665	10	-	-1.655
Qeqertarsuaq	-3.856	-516	-	-4.372
Kangerluk	-435	-38	-	-472
Ummannaq	-11.963	-9.809	531	-21.241
Niaqornat	-522	-135	-	-657
Qaarsut	-794	-84	-	-878
Ikerasak	-754	-65	-	-820
Saattut	-645	-262	-	-907
Ukkusissat	-449	-317	-	-766
Illorsuit	-244	-	-	-244
Upernavik	-8.584	-3.723	-27	-12.335
Upernavik Kujalleq	-1.137	-325	-	-1.462
Kangersuatsiaq	-739	-246	-	-985
Aappilattoq	-987	-208	-	-1.195
Nutaarmiut	-676	-5	-	-681
Tasiusaq	-1.150	-1.214	-	-2.363
Nuussuaq	-998	-71	-	-1.069
Kullorsuaq	-1.202	-2.043	-	-3.245
Naajaat	-1.435	-1	-	-1.436
Innaarsuit	-878	-76	-	-953
Qaanaaq	-7.023	-3.296	934	-9.385
Savissivik	-907	-82	-	-989
Siorapaluk	-468	-414	-	-882
Qeqertat	-343	-388	-	-731
Tasiilaq	-74	134	-132	-71
Sermiligaaq	-1.261	-290	-	-1.551
Isortoq	-638	-183	-	-821
Kulusuk	-1.056	2	-	-1.054
Tiniteqilaaq	-766	-110	-	-876
Kuummiut	-1.501	-258	-	-1.759
Ittoqqortoormiit	-3.306	-228	-	-3.534
Total	-10.908	-25.428	31.312	-5.023

Bilag

FORDELINGSREGNSKAB

FORDELINGSREGNSKABET ER IKKE EN DEL AF ÅRSREGNSKABET OG ER IKKE REVIDERET

Det fremgår af Nukissiorfiits årlige fordelingsregnskab, hvilke udgifter Nukissiorfiit har til produktion og levering af el, vand og varme på de enkelte lokaliteter. Enhedsomkostningerne for el, vand og varme angiver de samlede udgifter pr. enhed, dvs. pr. m³ vand, pr. kWh el og pr. MWh varme. Enhedsomkostningerne omfatter udgifter til vareforbrug, personaleomkostninger, kapacitetsomkostninger, afskrivninger og renter.

Udgifterne er meget forskellige fra sted til sted. Det skyldes blandt andet, at produktionsformen varierer, og at afsætningen visse steder er meget lav, hvilket giver høje enhedsomkostninger. Der er en høj omkostningsfølsomhed ved beregningen af enhedsomkostninger de steder, hvor der afsættes relativt beskedne energi- og vandmængder.

Nukissiorfiit dimensionerer sine anlæg ud fra kundernes behov, udtrykt igennem den forventede lokale efterspørgsel fra de private husholdninger og erhvervslivet, herunder fiskeindustrien, som ofte er dimensionerende for anlæggenes størrelse. Helt generelt er der en positiv

sammenhæng imellem enhedsomkostninger og efterspørgsel, stor driftsfordele, hvilket betyder, at samfundet som oftest gavnnes af fiskeindustriens store efterspørgsel, selvom det kan foranledige større anlæg end uden fiskeindustrien.

Nedskrivningen på 1,6 mia. kr. i 2018 har i sagens natur ændret markant på fordelingsregnskabet. For at bevare sammenhængen til de udgifter, der er afholdt til anlægsinvesteringer, og på den måde give et kostægte indblik i produktionsomkostningerne for hver lokalitet, opgøres enhedsomkostningerne med de ikke-nedskrevne værdier, således at de fulde oprindelige afskrivninger indgår i de viste enhedsomkostninger.

Kortet nedenfor viser enhedsomkostningerne i byerne i 2019, mens tabellen viser enhedsomkostningerne for samtlige lokaliteter, der er forsynet af Nukissiorfiit.

Fordelingsregnskabet er ikke en del af Nukissiorfiits årsregnskab og er ikke revideret.

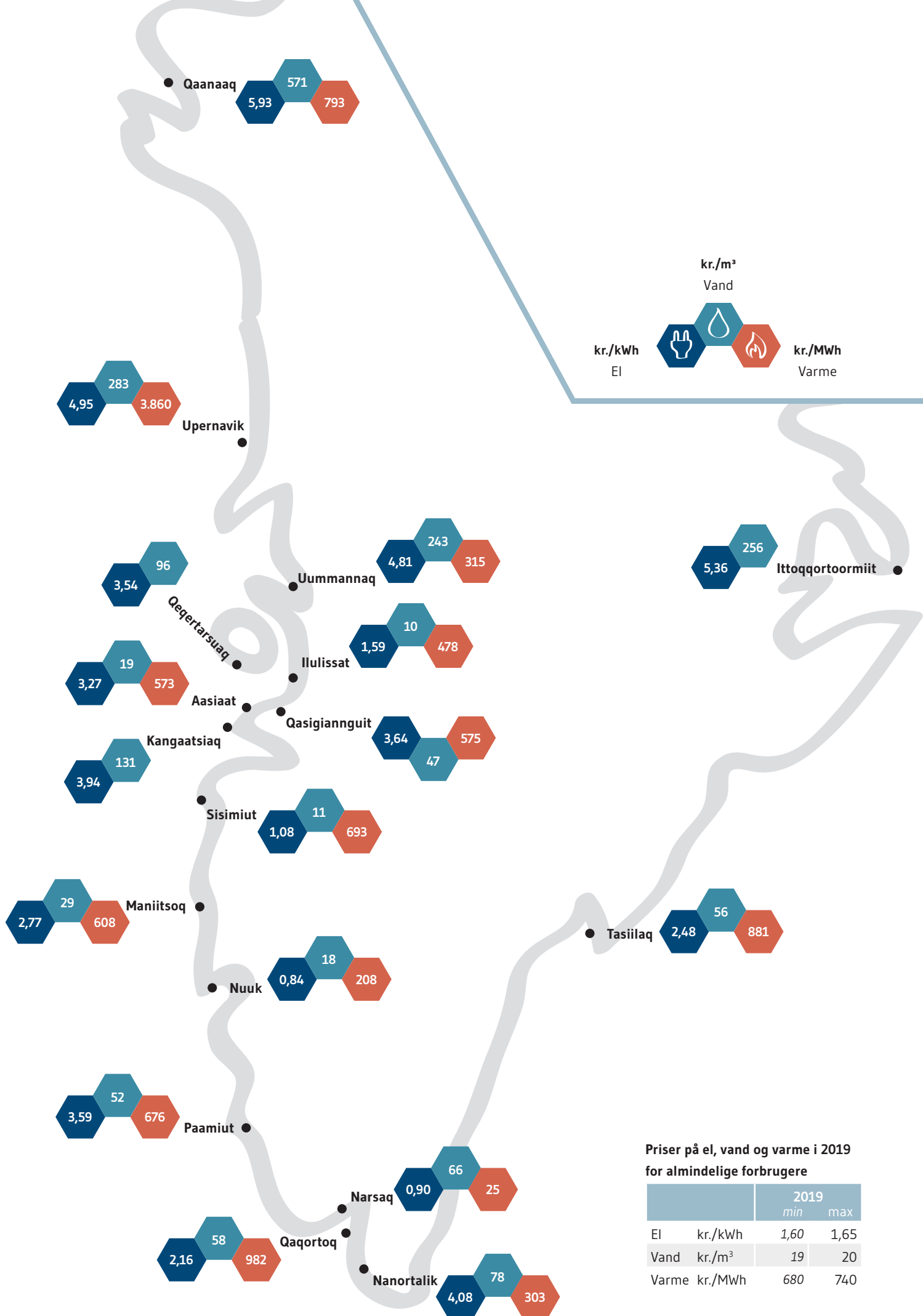

Varmeværk i Sisimiut

LÆS MERE

Yderligere detaljer kan hentes fra vores hjemmeside

www.nukissiorfiit.gl/kundeservice/priser

Qaanaaq
5,93 571 793

4,95 283 3.860

Upernavik

3,54 96

Uummannaq

4,81 243 315

5,36 256

Ittoqqortoormiit

Qeqertarsuaq

3,27 19 573

Aasiaat

1,59 10 478

Ilulissat

Qasigiannuguit

3,64 47 575

Kangaatsiaq

3,94 131

Sisimiut

1,08 11 693

Maniitsoq

2,77 29 608

Nuuk

0,84 18 208

Tasiilaq

2,48 56 881

Paamiut

3,59 52 676

Narsaq

0,90 66 25

Qaqortoq

2,16 58 982

Nanortalik

4,08 78 303

EL
kr./kWh

VAND
kr./m³

VARME
kr./MWh

	EL kr./kWh	VAND kr./m ³	VARME kr./MWh				
Nanortalik	4,08	77,58	303	Ilulissat	1,59	9,69	478
Aappilattoq	6,50	271,53		Oqaatsut	6,99	459,82	
Narsaq Kujalleq	6,97	1.296,23		Qeqertaq	3,99	219,11	
Tasiusaq	9,95	1.978,41		Saqqaq	4,32	126,67	
Ammassivik	10,92	1.252,35		Ilimanaq	6,37	168,12	
Alluitsup Paa	6,27	555,64		Qeqertarsuaq	3,54	94,57	
Qaqortoq	2,17	58,07	982	Kangerluk	13,82	577,40	
Saarloq	12,08	1.096,78		Uummannaq	4,81	242,98	315
Eqalugaarsuit	7,91	846,40		Niaqornat	8,18	530,26	
Qassimiut	7,62	239,63		Qaarsut	4,95	95,33	
Narsaq	1,71	65,78	25	Ikerasak	3,03	47,04	
Igaliku	12,34	542,34		Saattut	3,05	162,94	
Qassiarsuk	7,03	468,05		Ukkusissat	4,23	291,31	
Paamiut	3,59	52,24	676	Upernavik	4,95	283,15	3.860
Arsuk	6,22	392,13		Upernavik Kujalleq	4,74	173,72	
Nuuk	0,84	17,88	208	Kangersuatsiaq	8,72	690,90	
Qeqertarsuatsiaat	3,72	203,89	327	Aappilattoq	4,63	164,52	
Kapisillit	6,09	438,81		Nutaarmiut	21,60		
Maniitsoq	2,77	28,74	608	Tasiusaq	3,23	281,76	
Atammik	5,24	289,52		Nuussuaq	5,50	210,37	
Napasoaq	10,31	1.077,95		Kullorsuaq	3,68	946,01	
Kangaamiut	5,14	256,68		Naajaat	28,87		
Sisimiut	1,08	10,92	693	Innaarsuit	3,40	158,65	
Itilleq	6,87	283,15		Qaanaaq	5,93	571,45	793
Sarfannguit	4,36	424,32		Savissivik	10,93	1.365,98	
Kangaatsiaq	3,94	130,83		Siorapaluk	7,18	2.289,03	
Attu	4,85	293,09		Tasiilaq	2,48	55,74	881
Iginniarfik	9,80	2.157,72		Sermiligaaq	6,59	556,77	
Niaqornaarsuk	6,20	216,52		Isortoq	8,40	626,33	
Ikerasaarsuk	7,95	224,16		Kulusuk	4,73	85,83	
Aasiaat	3,27	19,39	573	Tiniteqilaaq	7,98		
Akunnaaq	6,71	228,68		Kuummiut	3,36	100,90	
Kitsissuarsuit	8,53	1.011,65		Ittoqqortoormiit	5,36	256,04	
Qasigiannguit	3,64	46,50	575				
Ikamiut	6,81	487,06					

Steder uden information
skyldes, at Nukissiorfit ikke sælger
det pågældende produkt på lokaliteten.

